

CURTEA DE CONTURI EUROPEANĂ

Raportul special nr. 12

2012

AU REUȘIT COMISIA ȘI EUROSTAT SĂ
ÎMBUNĂTĂȚEASCĂ PROCESUL VIZÂND
ELABORAREA DE **STATISTICI EUROPENE**
FIABILE ȘI CREDIBILE?

RO

Raportul special nr. 12 // 2012

AU REUȘIT COMISIA ȘI EUROSTAT SĂ ÎMBUNĂTĂȚEASCĂ PROCESUL VIZÂND ELABORAREA DE STATISTICI EUROPENE FIABILE ȘI CREDIBILE?

[prezentat în temeiul articolului 287 alineatul (4) al doilea paragraf TFUE]

CURTEA DE CONTURI EUROPEANĂ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBURG

Tel. +352 4398-1
Fax +352 4398-46410
E-mail: eca-info@eca.europa.eu
Internet: <http://eca.europa.eu>

Raportul special nr. 12 // 2012

Numeroase alte informații despre Uniunea Europeană sunt disponibile pe internet pe serverul Europa (<http://europa.eu>).

O fișă catalogică figurează la sfârșitul prezentei publicații.
Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2012

ISBN 978-92-9237-773-1
doi:10.2865/62431

© Uniunea Europeană, 2012
Reproducerea textului este autorizată cu condiția menționării sursei

Printed in Luxembourg

CUPRINS

Puncte

LISTA ABREVIERILOR

I-VI SINTEZĂ

1-14 INTRODUCERE

1-3 ÎNCREDEREA PUBLICĂ ÎN STATISTICILE EUROPENE

4-7 CADRUL DE REGLEMENTARE APLICABIL PROCESULUI DE ELABORARE A STATISTICILOR EUROPENE

8-10 SISTEMUL STATISTIC EUROPEAN

11-14 EUROSTAT: OFICIUL STATISTIC AL UNIUNII EUROPENE

15-18 SFERA ȘI ABORDAREA AUDITULUI

19-105 OBSERVAȚII

19-67 IMPLEMENTAREA CODULUI DE BUNE PRACTICI AL STATISTICILOR EUROPENE

20-44 MĂSURILE ÎNTREPRINSE DE COMISIE ȘI DE CĂTRE EUROSTAT ÎNCEPÂND DIN 2005 NU S-AU DOVEDIT SUFICIENTE PENTRU ASIGURAREA IMPLEMENTĂRII INTEGRALE A CODULUI

45-52 PENTRU A PUTEA EVALUA STADIUL IMPLEMENTĂRII CODULUI DE BUNE PRACTICI LA NIVELUL ÎNTREGULUI SISTEM STATISTIC EUROPEAN, ESTE NEVOIE DE INFORMAȚII MAI BUNE

53-67 INIȚIATIVELE RECENTE ALE COMISIEI MERG ÎNTR-O DIRECȚIE BUNĂ, ÎNSĂ NU ABORDEAZĂ TOATE ASPECTELE PROBLEMATICE

68-105 GESTIONAREA PROGRAMULUI STATISTIC MULTIANUAL EUROPEAN

71-76 PENTRU PROGRAMUL 2008-2012 NU S-AU ÎNDEPLINIT CERINȚELE REGULAMENTULUI FINANCIAR REFERITOARE LA CALITATEA EVALUĂRIILOR

77-79 RAPORTAREA CU PRIVIRE LA IMPLEMENTAREA ȘI LA REALIZĂRILE PROGRAMULUI NU ESTE SATISFĂCĂTOARE

80-93 EUROSTAT A ÎMBUNĂȚĂȚIT GESTIONAREA GRANTURILOR ACORDATE DIN PACHETUL FINANCIAR AL PROGRAMULUI ȘI A ÎNCEPUT SĂ DERULEZE EFORȚURI ÎN VEDEREA REMEDIERII DEFICIENȚELOR LEGATE DE ACHIZIȚII

94-99 PROCESUL DE REDEFINIRE A PRIORITĂȚILOR ÎN CADRUL SSE ÎNREGISTREAZĂ ÎNTÂRZIERI ÎN RAPORT CU CALENDARUL STABILIT ȘI ESTE ÎNGREUNAT DE LIPSA INFORMAȚIILOR FIABILE CU PRIVIRE LA COSTURI

100-105 PROGRAMUL PROPUȘ PENTRU PERIOADA 2013-2017 A FOST AMELIORAT, ÎNSĂ, PENTRU O IMPLEMENTARE OPTIMĂ, ESTE NEVOIE DE O MAI BUNĂ PLANIFICARE ȘI RAPORTARE ANUALĂ

106–109 CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

ANEXĂ – SITUAȚIA PUNERII ÎN APLICARE A ACȚIUNILOR DE AMELIORARE CARE AU FOST RECOMANDATE ÎN CADRUL EVALUĂRILOR *INTER PARES* (SITUAȚIA ÎN MARTIE 2011)

RĂSPUNSURILE COMISIEI

LISTA ABREVIERILOR

AELS: Asociația Europeană a Liberului Schimb

Codul de bune practici: Codul de bune practici al statisticilor europene

Comitetul SSE: Comitetul Sistemului statistic european

ESAC: Comitetul consultativ european pentru statistică (*European Statistical Advisory Committee*)

ESGAB: Comitetul consultativ european pentru guvernanță statistică (*European Statistical Governance Advisory Board*)

INS: Institut național de statistică

ISA: Instituție supremă de audit

MEETS: Programul pentru modernizarea statisticilor europene referitoare la întreprinderi și comerț (*Modernisation of European Enterprise and Trade Statistics*)

OLAF: Oficiul European de Luptă Antifraudă

PDE: Procedura aplicabilă deficitelor excesive

SSE: Sistemul statistic european

VNB: Venit național brut

SINTEZĂ

I.

Încrederea publică în statisticile europene este vitală în contextul unei Uniuni în care deciziile politice trebuie să fie bazate pe probe și în care din ce în ce mai multe decizii sunt determinate în mod direct de date statistice sau de indicatori derivați pe baza acestor date.

II.

Curtea a evaluat dacă Eurostat și Comisia au îmbunătățit procesul vizând elaborarea de statistici europene fiabile și credibile. Răspunsul la această chestiune depinde de două criterii: respectarea Codului de bune practici al statisticilor europene, care stabilește standardele pentru dezvoltarea, elaborarea și difuzarea statisticilor, și implementarea Programului statistic european.

III.

În urma auditului Curții, s-a constatat că respectivul cod de bune practici a fost implementat doar parțial și că implementarea sa integrală continuă să reprezinte o sarcină dificilă pentru toate părțile implicate, atât la nivel european, cât și în cadrul statelor membre. Codul stabilește standarde foarte ridicate, dar nu dispune de instrumente solide de verificare și de impunere a aplicării.

IV.

Nu sunt disponibile informații suficient de fiabile cu privire la stadiul curent al implementării codului la nivelul de ansamblu al Sistemului statistic european (SSE). Inițiativele recente ale Comisiei care vizează să impulsioneze aplicarea integrală a codului merg într-o direcție bună, dar nu sunt suficient de cuprinzătoare pentru a răspunde tuturor problemelor. Persistă o situație de ambiguitate în ceea ce privește obligativitatea respectării codului. Nu s-a propus încă un mecanism de inspecție adecvat pentru cazurile privind eventuale denaturări ale datelor. De asemenea, nu s-a formulat nicio propunere vizând crearea unei funcții independente de control.

V.

Din cauza deficiențelor legate de modul de concepere a Programului statistic 2008-2012, există probleme care afectează utilizarea eficace a acestuia ca instrument de planificare, monitorizare și dare de seamă. Redefinirea activităților statistice în raport cu noile provocări existente s-a dovedit mai lentă decât se preconizase. Propunerea de program pentru perioada 2013-2017 oferă posibilitatea de a redefini funcționarea Sistemului statistic european astfel încât acesta să aibă o eficiență și o flexibilitate crescută, însă această posibilitate depinde de completarea programului cu ținte precise și pași-cheie precis determinați, care să fie stabiliți în cadrul planificării anuale și care să fie verificați prin intermediul unui proces de raportare anuală sistematică.

VI.

Curtea recomandă luarea măsurilor necesare pentru progresul către un sistem statistic european care să garanteze existența independenței profesionale, alocarea unor resurse suficiente și utilizarea unor mecanisme solide de supraveghere, inclusiv a sancțiunilor în cazul nerespectării standardelor de calitate.

INTRODUCERE

ÎNCREDEREA PUBLICĂ ÎN STATISTICILE EUROPENE

1. Existența unor statistici fiabile și credibile este un element esențial pentru îndeplinirea sarcinilor încredințate Uniunii Europene. Statisticile sunt necesare, în aproape toate domeniile, pentru formularea, aplicarea, monitorizarea și evaluarea politicilor prevăzute în tratate, ca și pentru colectarea și alocarea fondurilor UE. Numărul politicilor europene care se bazează în mod direct pe informații statistice este din ce în ce mai mare, iar indicatorii statistici îndeplinesc din ce în ce mai frecvent rolul de element declanșator pentru deciziile referitoare la politici sau pentru aplicarea de sancțiuni.
2. Încrederea publică în informațiile statistice europene nu poate fi considerată un dat. Chiar și înaintea declanșării recente crize economice globale, procentajul cetățenilor care declarau că nu au încredere în statisticile economice era, potrivit unui raport publicat de Comisie în aprilie 2008¹, de 45 %, aproape identic cu cel al cetățenilor care declarau că au încredere în aceste informații statistice (46 %).
3. Atât în 2005, cât și în 2010, Consiliul European a chemat la îmbunătățirea calității statisticilor europene, în vederea consolidării guvernancei economice a Uniunii². În 2005, Consiliul a concluzionat, printre altele, că trebuie pus accentul pe consolidarea capacității operaționale, a capacității de monitorizare și a independenței Eurostat, precum și pe consolidarea modului în care Eurostat dă seamă de activitățile sale.

CADRUL DE REGLEMENTARE APLICABIL PROCESULUI DE ELABORARE A STATISTICILOR EUROPENE

4. Articolul 338 TFUE prevede că elaborarea statisticilor trebuie să respecte principiile de imparțialitate, de fiabilitate, de obiectivitate, de independență științifică, de confidențialitate a informațiilor statistice, precum și de eficiență a costurilor. Mai mult, elaborarea de statistici nu trebuie să genereze o povară excesivă pentru operatorii economici.
5. Regulamentul privind statisticile europene³ conține definiții ale principiilor specificate în tratat și abordează aspecte legate de guvernarea în domeniul statistic, precum și elaborarea și difuzarea statisticilor europene.

¹ Eurobarometru special – *Europeans' knowledge of economic indicators* (Gradul de cunoaștere a indicatorilor economici de către cetățenii europeni), p. 37.

² A se vedea Concluziile Președinției în urma Consiliului European din 22 și 23 martie 2005 și Concluziile Consiliului European din 28 și 29 octombrie 2010.

³ Regulamentul (CE) nr. 223/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2009 privind statisticile europene și de abrogare a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1101/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind transmiterea de date statistice confidențiale Biroului Statistic al Comunităților Europene, a Regulamentului (CE) nr. 322/97 al Consiliului privind statisticile comunitare și a Deciziei 89/382/CEE, Euratom a Consiliului de constituire a Comitetului pentru programele statistice ale Comunităților Europene (Text cu relevanță pentru SEE și Elveția) (JO L 87, 31.3.2009, p. 164).

6. La 24 februarie 2005, fostul Comitet pentru programele statistice⁴ a adoptat Codul de bune practici al statisticilor europene⁵ (denumit în continuare „Codul de bune practici”). Codul de bune practici detaliază modul în care trebuie dezvoltate, elaborate și difuzate statisticile europene, în conformitate cu principiile statistice prevăzute în Regulamentul privind statisticile europene.
7. Programul statistic european, care acoperă o perioadă de cinci ani, stabilește priorități și definește principalele domenii relevante pentru dezvoltarea, elaborarea și difuzarea statisticilor europene, precum și obiectivele acestor activități. Programul statistic curent, care acoperă perioada 2008-2012,⁶ prevede cheltuieli planificate în valoare de 274 de milioane de euro.

SISTEMUL STATISTIC EUROPEAN

8. Dezvoltarea, elaborarea și difuzarea statisticilor europene are loc în contextul Sistemului statistic european (SSE). Regulamentul privind statisticile europene definește SSE drept un parteneriat între autoritatea statistică de la nivelul Uniunii și institutele naționale de statistică (INS-uri).
9. Institutele naționale de statistică sunt responsabile de coordonarea tuturor activităților la nivel național în vederea dezvoltării, elaborării și difuzării statisticilor europene. INS-urile și celelalte autorități naționale cu responsabilități legate de statisticile europene pot primi granturi de la bugetul UE fără cereri prelabile de propuneri.
10. Comitetul Sistemului statistic european (denumit în continuare „Comitetul SSE”) are rolul de a furniza consultanță profesională pentru acest sistem. Este format din reprezentanții institutelor naționale de statistică și este responsabil, printre altele, de examinarea legislației propuse de Eurostat în domeniul statistic.

⁴ Comitetul pentru programele statistice a sprijinit Comisia în ceea ce privește coordonarea generală a programelor statistice de la nivelul UE și de la nivel național. Comitetul și-a încetat activitatea în 2009, odată cu adoptarea Regulamentului privind statisticile europene.

⁵ Codul de bune practici nu a fost publicat în Jurnalul Oficial. Cea mai recentă versiune a codului este disponibilă pe site-ul Eurostat, la adresa http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/10425-RO/RO/10425-RO-RO.PDF.

⁶ Decizia nr. 1578/2007/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2007 privind programul statistic comunitar pentru perioada 2008-2012 (Text cu relevanță pentru SEE) (JO L 344, 28.12.2007, p. 15).

EUROSTAT: OFICIUL STATISTIC AL UNIUNII EUROPENE

11. Eurostat îndeplinește rolul de autoritate statistică a Uniunii. Are sediul la Luxemburg și reprezintă una dintre direcțiile generale ale Comisiei, beneficiind însă de „autonomie tehnică”⁷ în materie de alegere a tehnicilor științifice, a definițiilor și a metodologiilor utilizate. În documentele de natură juridică, denumirea utilizată pentru a desemna autoritatea statistică a Uniunii este „Comisia (Eurostat)”⁸. Utilizarea acestei terminologii vizează să clarifice faptul că, deși Eurostat face parte din structurile Comisiei, această entitate îndeplinește un rol aparte.
12. Rolul principal al Eurostat constă în prelucrarea și publicarea de informații statistice comparabile, la nivel european. În mod normal, Eurostat nu desfășoară în mod direct activități de colectare de date, această sarcină revenind autorităților statistice din statele membre. Autoritățile din statele membre verifică și analizează datele naționale și le transmit către Eurostat, iar Eurostat procedează la agregarea acestor cifre, căutând să se asigure că diferitele date pot fi comparate unele cu celelalte.
13. Numărul angajaților Eurostat a rămas constant de-a lungul ultimilor ani. La data de 1 ianuarie 2012, numărul membrilor personalului Eurostat se ridica la 794. Eurostat estimează că personalul care contribuie la elaborarea statisticilor europene la nivel național constă în cel puțin 50 000 de persoane, pentru ansamblul Sistemului statistic european.
14. În 2011, Eurostat a avut la dispoziție credite de angajament⁹ în valoare de 92,9 milioane de euro. Valoarea medie anuală a acestor credite, în perioada 2003-2010, a fost de 89,5 milioane de euro, valoarea cea mai ridicată fiind atinsă în 2005, când au fost puse la dispoziție 107,2 milioane de euro.

⁷ Articolul 5 din Decizia 97/281/CE a Comisiei din 21 aprilie 1997 privind rolul Eurostat în privința elaborării statisticilor comunitare (JO L 112, 29.4.1997, p. 56).

⁸ Pentru definiția denumirii „Comisia (Eurostat)”, a se vedea articolul 6 din Regulamentul privind statisticile europene.

⁹ Denumite în continuare „credite operaționale”. Cifrele citate nu includ cheltuielile administrative.

SFERA ȘI ABORDAREA AUDITULUI

15. Obiectivul de ansamblu al auditului a fost acela de a evalua dacă Eurostat și Comisia au îmbunătățit procesul vizând elaborarea de statistici europene fiabile și credibile. Acest lucru depinde de implementarea Codului de bune practici și de gestionarea Programului statistic european. Curtea a căutat să obțină răspunsuri la următoarele întrebări:

- (a) Comisia și Eurostat au luat toate măsurile necesare pentru a se achita de rolul care le revine în asigurarea implementării Codului de bune practici în întregul Sistem statistic european?
- (b) Eurostat gestionează în mod adecvat Programul statistic multianual, ca instrument de îmbunătățire a elaborării statisticilor europene?

16. Auditul a abordat, de asemenea, contribuțiile Comitetului consultativ european pentru guvernanță statistică (ESGAB - *European Statistical Governance Advisory Board*)¹⁰ și ale Comitetului consultativ european pentru statistică (ESAC – *European Statistical Advisory Committee*)¹¹ la procesul vizând elaborarea de statistici europene fiabile și credibile.

17. Auditul s-a axat pe implementarea Codului de bune practici și pe gestionarea Programului statistic european, examinând aceste două teme din perspectiva procesului de elaborare a statisticilor europene. Auditul nu a examinat fiabilitatea vreunor date statistice concrete. Majoritatea activităților de audit au fost desfășurate în perioada mai-decembrie 2011; anumite activități din cadrul auditului, vizând actualizarea unor informații, au continuat până în iunie 2012.

18. Activitățile de audit au inclus: interviuri cu personalul Eurostat; examinarea documentației disponibile în cadrul Eurostat și examinarea răspunsurilor furnizate de Eurostat la un chestionar; vizite de informare efectuate la diverși parteneri (din interiorul și din exteriorul Comisiei) care reprezintă părți interesate în ceea ce privește activitatea Eurostat; observarea reuniunilor Comitetului SSE; examinarea unor eșantioane de controale *ex ante* și *ex post* efectuate de unitatea din cadrul Eurostat responsabilă de gestiunea financiară a plăților de granturi; și examinarea unui eșantion de proceduri de achiziții.

¹⁰ Decizia nr. 235/2008/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 2008 de instituire a Comitetului consultativ european pentru guvernanță statistică (Text cu relevanță pentru SEE) (JO L 73, 15.3.2008, p. 17).

¹¹ Decizia nr. 234/2008/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 2008 de instituire a Comitetului consultativ european pentru statistică și de abrogare a Deciziei 91/116/CEE a Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE) (JO L 73, 15.3.2008, p. 13).

OBSERVAȚII

IMPLEMENTAREA CODULUI DE BUNE PRACTICI AL STATISTICILOR EUROPENE

19. În urma auditului, s-a constatat că acest cod de bune practici a fost implementat doar parțial și că implementarea sa integrală continuă să reprezinte un obiectiv dificil pentru toate părțile implicate, atât la nivel european, cât și în cadrul statelor membre. Curtea a analizat:

- (a) pașii realizați din anul 2005 până la momentul desfășurării auditului, precum și cauzele întârzierilor și ale nereușitelor;
- (b) dacă instrumentele actuale utilizate pentru evaluarea implementării codului sunt adecvate;
- (c) dacă inițiativele recente ale Comisiei sunt suficiente și satisfăcătoare.

MĂSURILE ÎNTEPRINSE DE COMISIE ȘI DE CĂTRE EUROSTAT ÎNCEPÂND DIN 2005 NU S-AU DOVEDIT SUFICIENTE PENTRU ASIGURAREA IMPLEMENTĂRII INTEGRALE A CODULUI

CODUL DE BUNE PRACTICI IMPUNE STANDARDE FOARTE RIDICATE

20. Codul de bune practici¹² stabilește standardele în materie de dezvoltare, elaborare și difuzare a statisticilor europene. Codul a fost elaborat în urma unei solicitări din partea Consiliului, din iunie 2004¹³, după apariția unor probleme legate de cifrele privind deficitul public din Grecia și datoria publică aferentă acestui stat¹⁴.

21. Codul de bune practici vizează să asigure elaborarea unor date statistice europene care să răspundă nevoilor utilizatorilor, prin intermediul unui proces eficient de elaborare, derulat într-un cadru instituțional credibil, în măsură să garanteze respectarea independenței profesionale. Codul cuprinde 15 principii, care vizează nu numai cadrul instituțional, ci și procesele statistice și informațiile statistice rezultate (a se vedea **caseta 1**). Pentru fiecare dintre aceste principii, s-au stabilit mai mulți indicatori de bună practică (între trei și nouă), care să permită determinarea măsurii în care principiul în cauză este respectat sau nu.

¹² Codul a fost promulgat cu titlu de instrument de autoreglementare prin intermediul Recomandării Comisiei din 25 mai 2005 cu privire la independența, integritatea și responsabilitatea autorităților statistice naționale și comunitare, COM(2005) 217 final, 25 mai 2005. În septembrie 2011, codul a fost modificat de Comitetul SSE, iar noua versiune este publicată pe site-ul Eurostat, însă Comisia nu a actualizat în consecință textul recomandării din 25 mai 2005.

¹³ „Consiliul remarcă faptul că, în mai multe rânduri, statisticile privind finanțele publice fuseseră revizuite după instalarea unui nou guvern. Consiliul consideră că procesul de compilare și de raportare a statisticilor pentru procedura europeană aplicabilă în caz de deficit nu trebuie să fie afectat de ciclurile politice sau electorale. [...] Consiliul consideră că, pentru garantarea [...] unor date statistice de calitate ridicată, integritatea, independența și responsabilitatea entităților care efectuează compilarea datelor este de importanță crucială, ca și transparența metodelor de compilare, în conjuncție cu existența unor mecanisme instituționale corespunzătoare.” [Concluziile Consiliului Afaceri Economice și Financiare din 2 iunie 2004, Doc. 9779/04 (Presse 172), p. 11].

¹⁴ În aprilie 2004, a avut loc instalarea unui nou guvern elen, acesta dispunând realizarea unui „audit de finanțe”, care a condus la modificări semnificative ale cifrelor privind deficitul public al Greciei și datoria publică a acesteia, până la nivelul anului 1997. Conform noilor cifre, rezulta că, în 1999, Grecia depășise plafonul de 3 % în materie de deficit.

CASETA 1

PREZENTARE SUCCINTĂ A PRINCIPIILOR CODULUI DE BUNE PRACTICI

Codul de bune practici - 15 principii	
Cadrul instituțional	1 Independența profesională Independența profesională asigură credibilitate
	2 Mandatul pentru culegerea datelor Existența unui mandat legal clar de a culege informații
	3 Adecvarea resurselor Resurse suficiente pentru a răspunde cerințelor în materie de statistici
	4 Angajamentul privind calitatea Îmbunătățirea continuă a calității proceselor și a produselor
	5 Confidențialitatea statistică Garantarea confidențialității furnizorilor de date
	6 Imparțialitate și obiectivitate Respectarea independenței științifice și tratamentul egal al utilizatorilor
Procese statistice	7 Metodologie solidă Instrumente și cunoștințe de specialitate adecvate
	8 Proceduri statistice adecvate Aplicarea unor proceduri statistice adecvate, de la culegerea datelor până la validarea acestora
	9 Sarcină neexcesivă pentru respondenți Monitorizarea și reducerea sarcinii de răspuns
	10 Raportul cost-eficacitate Monitorizarea utilizării resurselor și introducerea de îmbunătățiri
Produsele statistice	11 Relevanța Îndeplinirea cerințelor utilizatorilor și monitorizarea satisfacției acestora
	12 Acuratețe și fiabilitate Reflectarea realității cu acuratețe și fiabilitate
	13 Promptitudinea și punctualitatea Respectarea standardelor aplicabile în ceea ce privește momentul și promptitudinea publicării statisticilor
	14 Coerența și comparabilitatea Statisticile europene au coerență internă și în timp și sunt comparabile între regiuni și țări
	15 Accesibilitatea și claritatea Prezentare într-o formă clară, difuzare adecvată și acces în mod imparțial la statistici

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

22. Comitetul consultativ european pentru guvernanță statistică (ESGAB – *European Statistical Governance Advisory Board*) reprezintă un organism format din experți de înalt nivel, căruia îi revine sarcina de a asigura o monitorizare independentă a activității Eurostat și a Sistemului statistic european în ansamblul său, din perspectiva punerii în aplicare a Codului de bune practici (a se vedea **caseta 2**). Până în prezent, ESGAB s-a axat pe trei¹⁵ dintre cele 15 principii ale codului și a raportat că¹⁶, deși s-au realizat progrese în ceea ce privește implementarea codului, ritmul acestora nu a fost pe măsura așteptărilor sale.

¹⁵ Principiile 1, 3 și 4.

¹⁶ Cel de al treilea raport anual al Comitetului consultativ european pentru guvernanță statistică către Parlamentul European și către Consiliu cu privire la implementarea Codului de bune practici al statisticilor europene de către Eurostat și de către Sistemul statistic european în ansamblul său – publicat la 1 decembrie 2011.

CASETA 2

COMITETUL CONSULTATIV EUROPEAN PENTRU GUVERNANȚĂ STATISTICĂ (ESGAB)

Evaluarea implementării Codului de bune practici

ESGAB a fost înființat în 2009 și are drept sarcină principală să raporteze către Parlamentul European și către Consiliu cu privire la implementarea Codului de bune practici „în ceea ce privește Comisia (Eurostat)”, inclusiv să realizeze o „evaluare a procesului de punere în aplicare a Codului de practici în cadrul Sistemului statistic european în ansamblu” (a se vedea articolul 2 din Decizia de instituire a ESGAB). Rolul ESGAB este unul consultativ, acest organism nedispunând de competențe de control.

Cei șapte membri ai comitetului sunt selectați din rândurile unor experți cu competențe remarcabile în domeniul statisticii. Ei își îndeplinesc sarcinile în nume personal și în mod independent. Membrii ESGAB nu primesc nicio remunerație, cei mai mulți dintre ei fiind încă activi profesional. Eurostat pune la dispoziția ESGAB un secretar în regim de normă completă, care trebuie să își desfășoare activitatea în conformitate cu instrucțiunile comitetului și în mod independent de Comisie. Eurostat are, în raport cu ESGAB, statutul de observator, fiind, în mod normal, reprezentat la reuniunile acestuia de către directorul său general și de către directorul său general adjunct.

ESGAB s-a reunit pentru prima dată în martie 2009, ulterior având, anual, șase sau șapte reuniuni cu durată de o zi. Cel mai recent raport anual al comitetului a fost publicat în decembrie 2011.

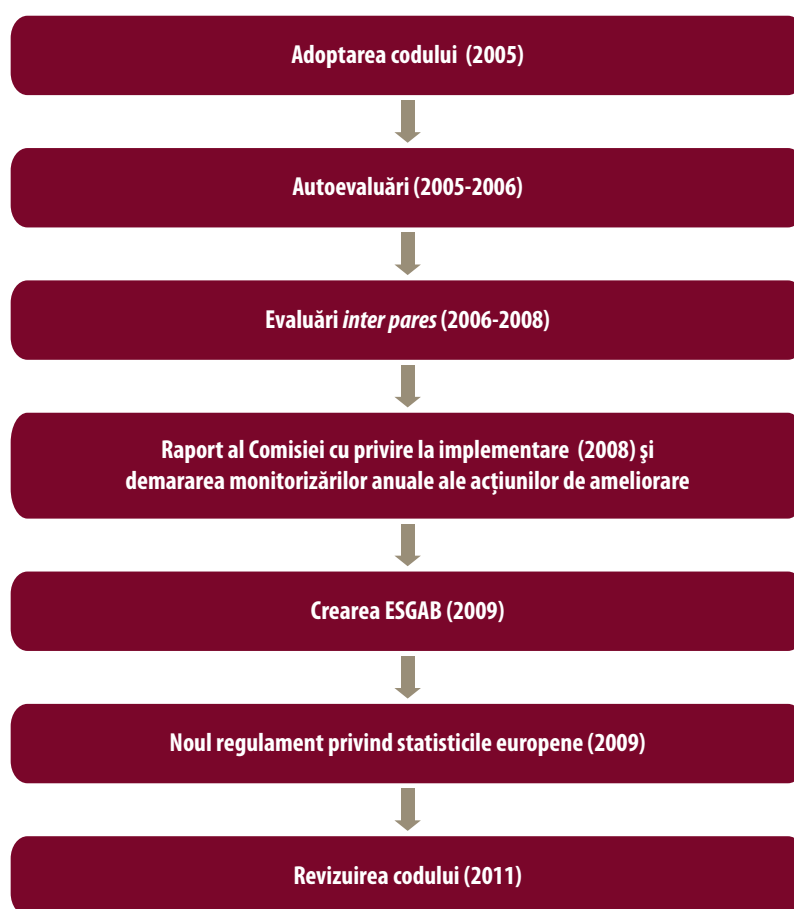
Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

23. În septembrie 2011, Comitetul SSE¹⁷ a aprobat introducerea anumitor modificări (limitate) ale Codului de bune practici. În **figura 1** se prezintă în mod sintetizat cronologia evoluției Codului de bune practici.

¹⁷ În urma raportului Grupului de lucru al SSE pe tema calității (*Task Force „Sponsorship on Quality”*), grup coprezidat de Eurostat și de autoritatea statistică norvegiană.

FIGURA 1

CRONOLOGIA EVOLUȚIEI CODULUI DE BUNE PRACTICI

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

COMISIA NU A ACȚIONAT PROMPT ÎN DIRECȚIA CONVINGERII GUVERNELOR NAȚIONALE SĂ ADERE LA PREVEDERILE CODULUI

- 24.** În mai 2005, Comisia a recomandat¹⁸ statelor membre să se asigure că autoritățile lor statistice respectă principiile Codului de bune practici și că serviciile statistice de pe teritoriul lor sunt organizate în mod profesionist și au la dispoziție resurse pe măsură, pentru a putea elabora statistici europene în așa mod încât independența, integritatea și responsabilitatea să fie garantate. De asemenea, statele membre au fost invitate să pună la dispoziție informațiile necesare pentru efectuarea de către Comisie a unei monitorizări a respectării codului¹⁹.
- 25.** Comisia a anunțat abia în 2011²⁰ că va propune ca statele membre să se angajeze în mod oficial, pe baza Codului de bune practici, să ia toate măsurile necesare în vederea menținerii fiabilității statisticilor lor și să monitorizeze punerea în aplicare a codului, prin intermediul așa-numitelor „angajamente privind fiabilitatea statisticilor” (a se vedea punctele 60-64).

¹⁸ COM(2005) 217 final.

¹⁹ Recomandările B., C și G.

²⁰ COM(2011) 211 final, 15 aprilie 2011 „Către un management fiabil al calității pentru statisticile europene”.

²¹ Asociația Europeană a Liberului Schimb (AELS) este o organizație interguvernamentală creată în vederea promovării liberului schimb și a integrării economice, în beneficiul celor patru state membre care o compun: Islanda, Liechtenstein, Norvegia și Elveția.

RAPORTUL DIN 2008 AL COMISIEI NU A IDENTIFICAT FAPTUL CĂ NU SE REUȘISE ASIGURAREA INDEPENDENȚEI PROFESIONALE LA NIVELUL DE ANSAMBLU AL SSE

- 26.** După promulgarea Codului de bune practici, Comisia și Eurostat s-au axat pe promovarea implementării acestuia, prin intermediul cooperării cu institutele naționale de statistică (INS-uri) și al acțiunilor de sprijin pentru acestea. În acest scop, Eurostat a organizat evaluări *inter pares* (peer reviews), care au fost desfășurate în cele 31 de institute naționale de statistică ale statelor membre ale UE și ale statelor AELS²¹, precum și în cadrul Eurostat, din 2006 și până la începutul anului 2008.
- 27.** Sfera acestor evaluări *inter pares* a fost limitată la institutele naționale de statistică și la rolul de coordonare al acestora în cadrul sistemelor statistice naționale; de asemenea, din indicatorii care sunt descriși în Codul de bune practici, evaluările s-au axat pe cei referitori la cadrul instituțional. **Tabelul 1** prezintă rezultatele acestor evaluări. Evaluările *inter pares* nu au examinat dacă institutele naționale de statistică au respectat și acei indicatori ai codului referitori la procesele statistice, iar majoritatea indicatorilor legați de produsele statistice nu au fost nici ei abordați. Totuși, lista acțiunilor de ameliorare din rapoartele rezultate în urma evaluărilor *inter pares* acoperea toate principiile formulate în cod. Acțiunile legate de procesele și produsele statistice se bazau strict pe rezultatele autoevaluărilor efectuate de INS-uri.

TABELUL 1

REZULTATELE EXERCITIULUI DE EVALUARE *INTER PARES* DESFĂȘURAT ÎN PERIOADA 2006-ÎNCEPUTUL ANULUI 2008¹

INS	Indicatori „îndepliniți în cea mai mare parte” sau „îndepliniți integral”	Indicatori „îndepliniți în mod parțial”	Indicatori „neîndepliniți”
INS-uri care au îndeplinit toți indicatorii			
Austria	35	0	0
Finlanda	35	0	0
Norvegia	35	0	0
Suedia	35	0	0
Regatul Unit	35	0	0
INS-uri în cazul cărora unii indicatori au fost îndepliniți în mod parțial			
Republica Cehă	33	2	0
Danemarca	33	2	0
Franța	33	2	0
Italia	33	2	0
Lituania	33	2	0
Portugalia	33	2	0
Slovacia	33	2	0
Spania	33	2	0
Țările de Jos	32	3	0
Polonia	32	3	0
Slovenia	32	3	0
Elveția	32	3	0
Germania	31	4	0
Irlanda	31	4	0
Ungaria	29	6	0
Letonia	29	6	0
România	29	6	0
Estonia	26	9	0
Grecia	26	9	0
Luxemburg	24	11	0
INS-uri în cazul cărora unii indicatori nu au fost îndepliniți			
Bulgaria	27	7	1
Liechtenstein	27	7	1
Malta	23	11	1
Islanda	28	5	2
Cipru	25	8	2
Belgia	24	9	2

¹ Din 2008, nu a mai avut loc nicio sesiune de evaluări *inter pares*. Toți cei 35 de indicatori examinați în cadrul evaluărilor *inter pares* au vizat principiile 1-6 și 15 din Codul de bune practici (nu s-a analizat conformitatea cu principiile 7-14 din cod).

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza rapoartelor rezultate în urma evaluărilor *inter pares*.

28. Pe baza rezultatelor evaluărilor *inter pares* desfășurate în rândul membrilor SSE, Comisia a prezentat, în octombrie 2008, un raport cu privire la implementarea codului²², concluzionând că „metoda autoreglementării funcționează foarte bine”. Raportul a subliniat necesitatea unor eforturi suplimentare, însă, în ceea ce privește independența profesională și obiectivitatea, a relevat următoarele: „Independența față de intervențiile politice și alte intervenții în cadrul producerii și difuzării statisticilor europene, precum și o alegere obiectivă a metodelor, surselor și tehnicilor par a fi asigurate, în practică, în cadrul SSE.” Cu toate acestea, evenimentele ulterioare semnalate de Comisie în ianuarie 2010²³ au arătat că, de fapt, realitatea nu corespundea celor afirmate în raport.
29. În raportul său anual din 2011, ESGAB a remarcat, referitor la principiul independenței profesionale, că „din 2009, în numeroase țări, legislația în materie de statistică a fost modernizată, iar nivelul de transparență a crescut, însă independența profesională nu este asigurată pentru întregul sistem statistic european (SSE)”. În **caseta 3** sunt prezentate informații mai detaliate privind elementele care stau la baza aprecierii din raportul ESGAB, informații preluate din textul raportului.

²² COM(2008) 621 final, 7 octombrie 2008, Raportul din 2008 al Comisiei către Parlamentul European și către Consiliu privind punerea în aplicare a Codului de bune practici.

²³ COM(2010) 1 final, 8 ianuarie 2010, Raport privind statisticile referitoare la deficitul public al Greciei și la datoria publică a acesteia.

CASETA 3

CONSTATĂRILE ESGAB CU PRIVIRE LA INDEPENDENȚA PROFESIONALĂ

„Jumătate din membrii Sistemului statistic european consideră că dispun de un cadru instituțional în care nu există constrângeri la adresa principiului independenței profesionale.”

„În patru state – Germania, Grecia, Letonia, Elveția – s-au putut observa dificultăți în modernizarea legislației statistice sau în implementarea acesteia.”

„ESGAB constată că trei state – Danemarca, Polonia și România – nu dispun de niciun plan concret de modernizare a legislației lor în domeniul statistic, cu toate că legislația existentă în prezent nu poate fi considerată pe deplin conformă cu prevederile Codului de bune practici.”

„În cazul a opt state, procesul decizional legat de alocarea resurselor este considerat drept un risc la adresa independenței profesionale.”

„ESGAB remarcă faptul că au existat mai multe situații recente de înlocuire a șefului institutului național de statistică după finalizarea alegerilor în statul în cauză.”

„În cazul a 11 state, normele vizând numirea și eliberarea din funcție a membrilor conducerii au fost considerate corespunzătoare. Totuși, în opt state membre, s-a constatat o situație de ambiguitate sau nu s-a considerat satisfăcătoare punerea practică în aplicare.”

Sursa: Raportul anual 2011 al ESGAB, p. 7 și 8.

ÎN PREZENT, EUROSTAT MONITORIZEAZĂ INFORMAȚIILE RAPORTATE DE INS-URI CU PRIVIRE LA ACȚIUNILE ÎNTEPRINSE ÎN VEDEREA AMELIORĂRII, ÎNSĂ NU VERIFICĂ IMPLEMENTAREA ACESTOR ACȚIUNI

- 30.** După exercițiul de evaluări *inter pares* din perioada 2006-2008, Eurostat a procedat la monitorizarea implementării acțiunilor de ameliorare convenite de institutele naționale de statistică în urma evaluărilor respective²⁴. În activitatea sa de monitorizare, Eurostat se bazează pe răspunsurile furnizate de institutele naționale de statistică în cadrul unor chestionare anuale. În 2008, atunci când a fost inițiată monitorizarea, 191 de acțiuni fuseseră deja finalizate, rămânând să mai fie implementate 677. La nivelul lunii martie 2011²⁵, existau 273 de acțiuni²⁶ care nu fuseseră încă finalizate. În **figura 2** sunt prezentate progresele realizate de către INS-uri în materie de finalizare a acțiunilor de ameliorare. O situație detaliată a finalizării acestor acțiuni este prezentată în **anexă**.
- 31.** În cazul unora dintre acțiunile pe care INS-urile le-au declarat „finalizate”, Eurostat nu știe care este rezultatul final efectiv, întrucât, în afară de anunțarea finalizării acțiunilor respective, nu s-au mai furnizat niciun fel de alte detalii sau explicații. Mai mult, în raportările lor, INS-urile încadrează un număr de 116 acțiuni la categoria „în curs, fără un termen anume”, ceea ce face dificilă evaluarea progreselor.
- 32.** În cazul multora dintre institutele naționale de statistică, au trecut cel puțin cinci ani de la evaluările *inter pares* la care au fost supuse. Raportările privind progresul acțiunilor de ameliorare convenite în cadrul evaluărilor *inter pares* nu oferă, strict prin ele însele, posibilitatea desprinderii unor concluzii fiabile cu privire la stadiul actual al implementării Codului de bune practici.

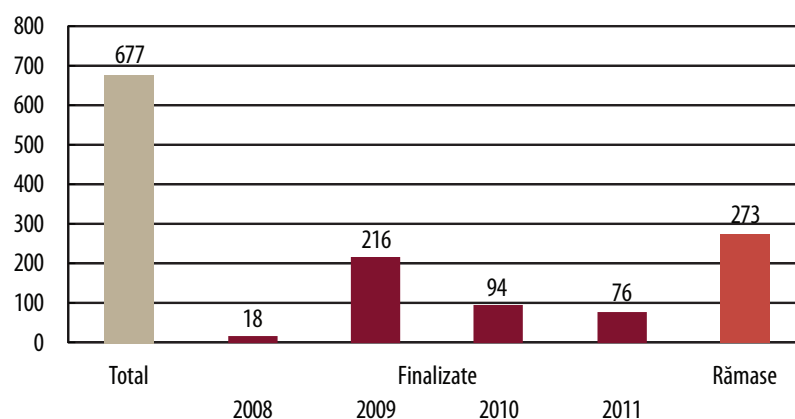
²⁴ Monitorizarea din partea Eurostat nu include și aspectele referitor la care s-au identificat deficiențe în cadrul evaluărilor *inter pares*, dar pentru care nu s-au stabilit acțiuni de ameliorare.

²⁵ A se vedea documentul *2011 Eurostat monitoring report on NSI compliance with the Code of Practice* (Raportul de monitorizare 2011 al Eurostat cu privire la respectarea Codului de bune practici de către institutele naționale de statistică).

²⁶ Această cifră nu include două noi acțiuni definite în 2011.

FIGURA 2

SITUAȚIA FINALIZĂRII ACȚIUNILOR DE AMELIORARE, CONFORM INFORMAȚIILOR RAPORTATE CU ÎNCEPERE DIN 2008

Sursa: Eurostat; în totalul acțiunilor rămase nu sunt incluse două noi acțiuni definite în 2011.

NICI COMISIA ÎNSĂȘI NU RESPECTĂ ÎNCĂ PE DEPLIN PREVEDERILE CODULUI DE BUNE PRACTICI

- 33.** În recomandarea sa din 25 mai 2005, Comisia și-a luat angajamentul de a se asigura că Eurostat va respecta principiile codului și, în același timp, de a se asigura că Eurostat este organizat în mod profesionist și are la dispoziție resurse pe măsură, pentru a putea elabora statistici europene în așa fel încât independența, integritatea și responsabilitatea să fie garantate.

²⁷ JO L 112, 29.4.1997, p. 56.

DECIZIA DIN 1997 A COMISIEI CU PRIVIRE LA ROLUL EUROSTAT NU CONCORDĂ CU PREVEDERILE CODULUI DE BUNE PRACTICI ȘI NICI CU REGULAMENTUL PRIVIND STATISTICILE EUROPENE

- 34.** În aprilie 2011, Comisia și-a anunțat intenția de a revizui Decizia din 1997 privind rolul Eurostat²⁷, decizie care nu este pe deplin conformă cu principiile introduse ulterior prin Codul de bune practici, în 2005. De menționat în special este faptul că decizia nu face nicio referire la principiul independenței profesionale (principiul 1 al codului). Prin intermediul acestei decizii, Comisia acordă Eurostat doar o „autonomie tehnică”. Textul deciziei nu descrie rolul directorului general al Eurostat și nu definește sensul titlului de „șef statistică al Uniunii Europene”, titlu care a fost atribuit în ultimii ani directorului general al Eurostat.

- 35.** Mai mult, textul deciziei din 1997 nu a fost aliniat la dispozițiile Regulamentului privind statisticile europene, intrat în vigoare în 2009. La articolul 6 din regulamentul din 2009, se prevede că Eurostat este unicul responsabil în materie de dezvoltare, elaborare și difuzare a statisticilor europene. În același timp, conform dispozițiilor articolului 6 din decizia Comisiei, Comisia poate decide ca la procesul de elaborare a statisticilor să participe și alte servicii în afară de Eurostat și poate dispune la ce activități pot participa aceste alte servicii și în ce măsură pot fi ele implicate. Prin urmare, în prezent, deși Eurostat este în mod oficial unicul responsabil în materie de elaborare a statisticilor, există și alte direcții generale care elaborează statistici.

INDEPENDENȚA EUROSTAT NU ESTE DEFINITĂ LA FEL DE CLAR PRECUM INDEPENDENȚA OLAF

- 36.** În cadrul auditului, s-a realizat o comparație între statutul pe care Comisia l-a acordat Direcției Generale Eurostat și cel pe care l-a acordat Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF). Ca și Eurostat, OLAF este o direcție generală în cadrul Comisiei, dar are obligația de a acționa în mod deplin independent în realizarea sarcinilor sale.

37. Spre deosebire de decizia Comisiei cu privire la Eurostat din 1997, decizia Comisiei cu privire la OLAF, adoptată în 1999²⁸, conține prevederi detaliate care au rolul de a asigura independența operațională a oficiului și a directorului general al acestuia, putându-se menționa în special:

- (a) existența unei obligații explicite a directorului general de a nu solicita și de a nu primi instrucțiuni de la Comisie și nici de la vreun guvern sau de la vreo altă instituție sau alt organism;
- (b) existența unui comitet de supraveghere, care are rolul de a proteja oficiul împotriva interferențelor necuvenite;
- (c) un mandat pe durată fixă pentru directorul general, cu posibilitatea de reînnoire;
- (d) un proces de selecție în cadrul căruia este obligatorie acordarea unui aviz favorabil de către Comitetul de supraveghere referitor la calificarea candidaților care au trecut de preselecția pentru postul de director general;
- (e) necesitatea acordului din partea Parlamentului European și a Consiliului anterior numirii de către Comisie a directorului general.

AU FOST LUATE O SERIE DE MĂSURI PRACTICE PENTRU ASIGURAREA INDEPENDENȚEI PROFESIONALE A EUROSTAT, ÎNSĂ URMEAZĂ CA ACEST PROGRES SĂ FIE CONSOLIDAT PRIN ADOPTAREA NOII DECIZII A COMISIEI CU PRIVIRE LA ROLUL EUROSTAT

38. La nivel practic, Comisia a luat o serie de măsuri vizând o mai bună asigurare a independenței profesionale a Eurostat. Se poate menționa, în special, faptul că directorul general actual a fost recrutat, în 2008, prin intermediul unei proceduri la care au avut acces și candidați din afara instituției. De asemenea, Comisia a autorizat participarea candidaților din afara instituției și la o serie de proceduri recente de recrutare pentru posturi de directori în cadrul Eurostat.

39. Aceste progrese sunt însă fragile atât timp cât noile practici nu sunt preluate în mod clar în textele de lege relevante. Dacă decizia care urmează să fie adoptată de Comisie cu privire la rolul Eurostat nu va prevedea o modificare a normelor actuale în acest sens, Comisia va avea în continuare dreptul de a alege, pentru ocuparea unor posturi de conducere din cadrul Eurostat (directorul general și directorii), opțiunea transferului unor funcționari cu funcții superioare de conducere de pe alte posturi din structurile Comisiei, fără să mai procedeze la publicarea anterioară a postului vacant.

40. În plus, faptul că o parte semnificativă din creditele operaționale ale Eurostat provine din subdelegări din partea altor direcții generale ale Comisiei²⁹ contravine principiului 1 (independența profesională) și principiului 3 (adecvarea resurselor) din Codul de bune practici, întrucât plasează Eurostat într-o situație de dependență financiară parțială față de alte servicii ale Comisiei.

²⁸ Decizia 1999/352/CE, CECO, Euratom a Comisiei din 28 aprilie 1999 de instituire a Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF) (JO L 136, 31.5.1999, p. 20).

²⁹ În 2011, creditele subdelegate de alte direcții generale ale Comisiei au reprezentat un procent de 24 % din totalul angajamentelor efectuate (27 % în 2010 și 33 % în 2009). Mai mult de două treimi din aceste credite subdelegate au provenit de la DG Agricultură și Dezvoltare Rurală.

41. Până în iunie 2012, nu se stabilise încă dacă efectuarea investigațiilor pentru a determina eventuala existență a unor date eronate cu privire la deficit și la datorie, în vederea impunerii de amenzi, reprezintă o sarcină a Eurostat și/sau a altor/mai multor direcții generale³⁰.

EUROSTAT NU A REZOLVAT ÎNCĂ PROBLEMELE LEGATE DE PROPRIILE SALE ACȚIUNI DE IMPLEMENTARE A CODULUI DE BUNE PRACTICI

42. Din raportarea internă a Eurostat către ESGAB, reiese că, în martie 2011, din cele 69 de acțiuni de ameliorare convenite în cadrul raportului din 2007 rezultat în urma evaluării *inter pares*³¹, 27 nu fuseseră încă închise. **Tabelul 2** prezintă informații mai detaliate în acest sens, oferind și o imagine de ansamblu asupra implementării recomandărilor formulate de ESGAB cu începere din 2009.

³⁰ Articolul 8 din Regulamentul (UE) nr. 1173/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind aplicarea eficientă a supravegherii bugetare în zona euro (JO L 306, 23.11.2011, p. 1). Amenzile pot avea un cuantum de până la 0,2 % din valoarea PIB-ului statului membru vizat.

³¹ Raportul cu privire la evaluarea *inter pares* a implementării Codului de bune practici al statisticilor europene în cadrul Eurostat, 24-26 octombrie 2007.

TABELUL 2

IMPLEMENTAREA DE CĂTRE EUROSTAT A ACȚIUNILOR DE AMELIORARE (SITUAȚIA ÎN MARTIE 2011)

Stadiul implementării, potrivit raportărilor Eurostat	Număr de acțiuni convenite în cadrul evaluării <i>inter pares</i> din 2007	Număr de recomandări ale ESGAB (formulate în rapoartele sale din 2009 și 2010)
Situația implementării acțiunilor până la nivelul lunii martie 2009		
(1) Acțiuni finalizate	35	
Situația implementării acțiunilor începând din aprilie 2009		
Acțiuni închise		
Acțiunea a fost finalizată	3	5
Nu se mai preconizează efectuarea altor activități în legătură cu acest aspect	3	0
Nu mai prezintă relevanță	1	0
(2) Total acțiuni închise	7	5
Acțiuni „deschise”		
Activitate considerată „în curs, fără un termen anume”	10	15
Activitate care progresează conform planificării stabilite și pentru care încă nu s-a ajuns la data-limită	10	4
Apariția de întârzieri în cadrul Eurostat	3	0
Progresul activității depinde, în acest stadiu, de autorități din afara Eurostat	2	0
Activitate care a fost inclusă într-o nouă acțiune	1	0
Nu au fost furnizate informații clare cu privire la stadiul implementării	1	0
(3) Total acțiuni deschise	27	19
TOTAL GENERAL (1+2+3)	69	24

Sursa: Informații transmise ESGAB de către Eurostat.

43. Auditul Curții a pus în lumină faptul că, referitor la accesul imparțial al utilizatorilor la date, Eurostat întâmpină dificultăți în ceea ce privește implementarea integrală a principiului 6 al codului (imparțialitate și obiectivitate). Există situații de exceptare de la aplicarea codului și a principiului imparțialității, în special legat de „procedura aplicabilă deficitelor excesive” (PDE)³², în cazul căreia momentul transmiterii informațiilor în cadrul Comisiei nu concordă cu prevederile Protocolului Eurostat privind accesul imparțial al utilizatorilor la datele Eurostat³³.
44. În ceea ce privește celelalte direcții generale ale Comisiei, Eurostat nu a reușit încă să soluționeze o problemă descrisă deja în raportul rezultat în urma evaluării *inter pares* din 2007³⁴, și anume aceea că aceste servicii colectează date pe cont propriu atunci când consideră că Eurostat nu răspunde la cerințele lor într-un mod care li se pare adecvat. Faptul că „între direcțiile generale responsabile de diferitele politici, pe de o parte, și Eurostat, pe de altă parte, există o lipsă de coordonare în ceea ce privește activitățile statistice” a fost semnalat de Eurostat drept un risc critic cu caracter transversal în 2010 și a fost recunoscut ca atare, în același an, de serviciile centrale ale Comisiei, ulterior (în 2011) fiind lansate o serie de măsuri pentru reducerea acestui risc.

PENTRU A PUTEA EVALUA STADIUL IMPLEMENTĂRII CODULUI DE BUNE PRACTICI LA NIVELUL ÎNTREGULUI SISTEM STATISTIC EUROPEAN, ESTE NEVOIE DE INFORMAȚII MAI BUNE

REGULAMENTUL PRIVIND STATISTICILE EUROPENE NU PREVEDE PROCEDURI PENTRU VERIFICAREA RESPECTĂRII CODULUI DE BUNE PRACTICI

45. Partenerii din cadrul Sistemului statistic european au obligația de a coopera într-un spirit de bună-credință. Regulamentul privind statisticile europene nu prevede proceduri pentru verificarea respectării principiilor din Codul de bune practici. Procedura aplicabilă deficitelor excesive reprezintă singurul domeniu statistic referitor la care legiuitorul a acordat Eurostat dreptul și obligația de a efectua activități de verificare la fața locului în statele membre³⁵.

PENTRU EVALUĂRILE *INTER PARES*, ESTE NEVOIE DE O ABORDARE GLOBALĂ

46. Evaluările *inter pares* rămân cel mai important instrument pentru realizarea unei aprecieri independente a progreselor Eurostat și ale institutelor naționale de statistică în materie de implementare a Codului de bune practici. Pentru 2013 este prevăzută efectuarea unei noi sesiuni de evaluări *inter pares*, dar în iunie 2012 nu fuseseră încă luate toate deciziile în ceea ce privește unde și în ce mod urmează să fie lansate aceste evaluări. Aceste evaluări vor trebui să abordeze principiile care până acum nu au fost acoperite decât într-o măsură limitată (a se vedea **tabelul 3**).

³² Regulamentul (CE) nr. 479/2009 al Consiliului din 25 mai 2009 privind aplicarea Protocolului privind procedura aplicabilă deficitelor excesive anexat la Tratatul de instituire a Comunității Europene (JO L 145, 10.6.2009, p. 1).

³³ Publicat pe site-ul Eurostat http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/quality/documents/Impartiality_protocol_REV2_FINAL_EN.pdf.

³⁴ A se vedea pagina 20 din Raportul cu privire la evaluarea *inter pares* a implementării Codului de bune practici al statisticilor europene în cadrul Eurostat (*Peer review on the implementation of the European Statistics Code of Practice, Office visited: Eurostat*), 24-26 octombrie 2007.

³⁵ Referitor la calitatea cifrelor privind venitul național brut (VNB), articolul 6 din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 1287/2003 al Consiliului din 15 iulie 2003 privind armonizarea venitului național brut la prețurile pieței (Regulamentul VNB) (JO L 181, 19.7.2003, p. 1) prevede posibilitatea efectuării de către Comisie a unor „vizite de informare” în statele membre, în cadrul activităților sale de verificare; a se vedea punctele 2.28. și 2.30 din Raportul anual 2010 al Curții.

47. Evaluările *inter pares* din perioada 2006-2008 au urmat o metodologie comună, axându-se pe prevederile codului referitoare la „cadrul instituțional”. Restul principiilor au fost acoperite doar în cadrul autoevaluărilor. În 2011, Grupul de lucru al SSE pe tema calității (*Task Force „Sponsorship on Quality”*) a finalizat un „cadru pentru asigurarea calității” cu privire la procesele și la produsele statistice. Acest cadru identifică o serie de posibile activități/metode/instrumente care pot ghida implementarea indicatorilor codului și prin intermediul cărora se pot obține probe în ceea ce privește această implementare. Comitetul SSE nu a decis încă în ce mod să utilizeze Cadrul pentru asigurarea calității.

TABELUL 3

CUM AU FOST ACOPERITE CELE 15 PRINCIPII ALE CODULUI DE BUNE PRACTICI

Principii adoptate în 2005 în cadrul Codului de bune practici		Autoevaluări 2005-06	Evaluări <i>inter pares</i> 2006-08	Planuri de acțiune 2007-08	Monito-rizarea planurilor de acțiune începând din 2008	Evaluările anuale realizate de ESGAB începând din 2009
Cadrul instituțional	1. Independența profesională	✓	✓	✓	✓	✓
	2. Mandatul pentru culegerea datelor	✓	✓	✓	✓	X
	3. Adecvarea resurselor	✓	✓	✓	✓	✓
	4. Angajamentul privind calitatea	✓	✓	✓	✓	✓
	5. Confidențialitatea statistică	✓	✓	✓	✓	X
	6. Imparțialitate și obiectivitate	✓	✓	✓	✓	X
Procesele statistice	7. Metodologie solidă	✓	X	✓	✓	X
	8. Proceduri statistice adecvate	✓	X	✓	✓	X
	9. Sarcină neexcesivă pentru respondenți	✓	X	✓	✓	X
	10. Raportul cost-eficacitate	✓	X	✓	✓	X
Produsele statistice	11. Relevanța	✓	X	✓	✓	X
	12. Acuratețe și fiabilitate	✓	X	✓	✓	X
	13. Promptitudinea și punctualitatea	✓	X	✓	✓	X
	14. Coerența și comparabilitatea	✓	X	✓	✓	X
	15. Accesibilitatea și claritatea	✓	✓	✓	✓	X

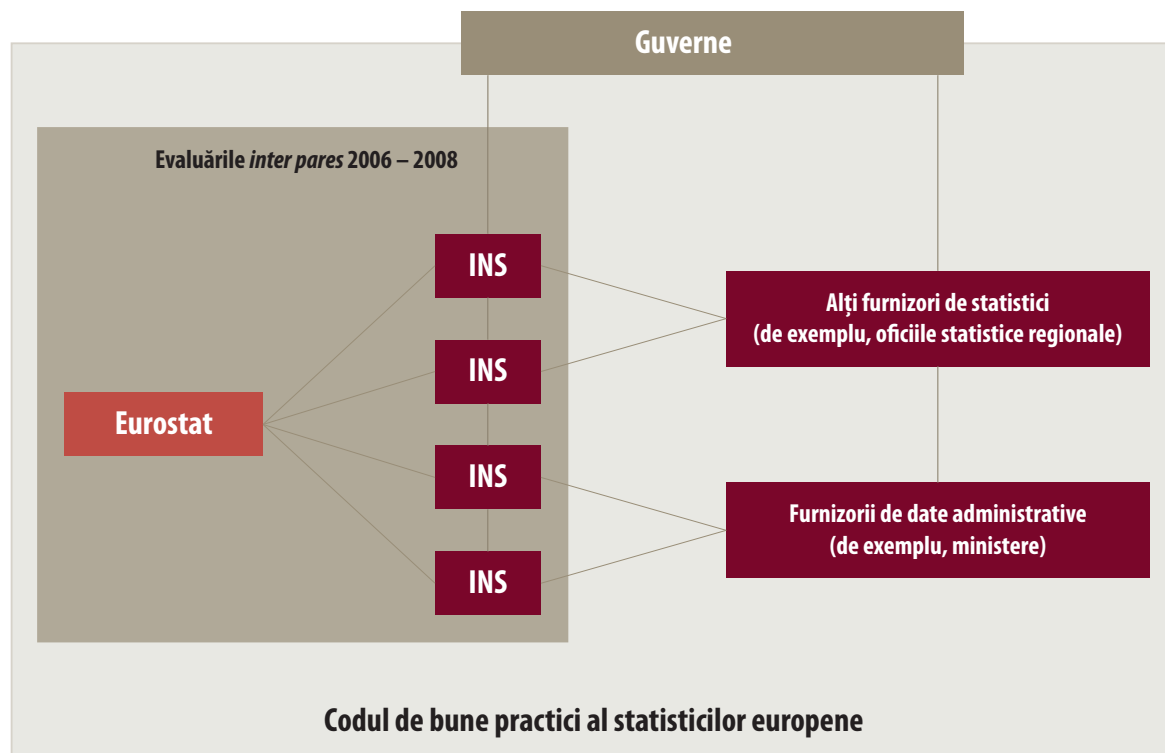
Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

(✓ = acoperit)

48. Prima sesiune de evaluări *inter pares* nu a acoperit și alți furnizori de statistici (de exemplu, oficiile statistice regionale) și nici furnizorii de date administrative care sunt utilizate pentru raportările statistice (de exemplu, ministerele de finanțe) (a se vedea **figura 3**), aceste categorii de entități rămânând să fie examinate în cadrul evaluărilor viitoare.
49. Realizarea evaluărilor *inter pares* doar dintr-o perspectivă orizontală, privind situația la nivelul general al organizației, nu permite să se verifice dacă sistemele funcționează în mod identic în toate domeniile statistice de care se ocupă un INS dat. Întrucât există peste 100 de domenii statistice, este imposibil ca toate să fie examinate simultan. O soluție la această problemă ar putea-o reprezenta evaluările *inter pares* „continue”, care să examineze în fiecare an un anumit număr de domenii statistice individuale. Este de menționat că Eurostat deține deja o anumită experiență în organizarea de evaluări continue, chiar dacă această experiență a fost dobândită în cadrul altor activități de evaluare ale sale, care au o sferă de cuprindere și o abordare diferită.

FIGURA 3

NIVELURILE ACOPERITE ÎN CADRUL EVALUĂRIILOR *INTER PARES* DIN 2006-2008

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

50. În cadrul primei sesiuni de evaluări *inter pares*, echipele de evaluatori au fost formate din trei membri, de obicei doi membri din cadrul institutelor naționale de statistică și un membru din cadrul Eurostat. ESGAB a recomandat³⁶ ca evaluările *inter pares* să fie efectuate „de o echipă independentă de evaluatori” și ca „noile evaluări *inter pares* să aibă un caracter mai eficient și un grad mai mare de standardizare față de cele anterioare”. Dacă s-ar include evaluatori din afara SSE, s-ar crește gradul de independență și de credibilitate a evaluărilor *inter pares*.

³⁶ A se vedea recomandarea 4 din Raportul anual 2011.

³⁷ COM(2011) 211 final.

INFORMAȚIILE DE CARE DISPUNE ESGAB DIN PARTEA STATELOR MEMBRE SUNT INFORMAȚII FURNIZATE ÎN MOD VOLUNTAR

51. Decizia de instituire a ESGAB nu precizează în ce mod poate obține ESGAB datele care să stea la baza evaluărilor sale anuale cu privire la stadiul implementării codului. ESGAB ține cont de rapoartele anuale de monitorizare ale Eurostat, însă a pus la punct și instrumente proprii, prin intermediul cărora să poată colecta informații suplimentare. Astfel, ESGAB a transmis chestionare institutelor naționale de statistică și părților interesate din domeniu, a invitat reprezentanți ai conducerii INS-urilor să participe la succinte schimburi de opinii („dialoguri la nivel de țară”) și a adresat scrisori guvernelor naționale, solicitând clarificări referitor la respectarea de către acestea a prevederilor codului.
52. În raportul său din 2011, ESGAB a subliniat că există „dificultăți în ceea ce privește obținerea informațiilor factice referitoare la modul în care codul este implementat în practică”. În cadrul normelor actuale și având în vedere caracterul limitat al resurselor (a se vedea **caseta 2**), sfera monitorizării efectuate de ESGAB va rămâne clar una limitată.

INIȚIATIVELE RECENTE ALE COMISIEI MERG ÎNTR-O DIRECȚIE BUNĂ, ÎNSĂ NU ABORDEAZĂ TOATE ASPECTELE PROBLEMATICE

53. În aprilie 2011, Comisia a publicat o comunicare intitulată „Către un management fiabil al calității pentru statisticile europene”³⁷. Acest document avea rolul de a desprinde o serie de învățăminte pe baza experiențelor legate de criza financiară. Comisia și-a anunțat intenția de a implementa „[o abordare] preventivă a verificării statisticilor referitoare la finanțele publice” și de a continua să consolideze mecanismele de guvernare ale SSE, prin intermediul mai multor propuneri.

ABORDAREA PREVENTIVĂ ÎN MATERIE DE VERIFICARE A STATISTICILOR REFERITOARE LA FINANȚELE PUBLICE (PDE) A FOST LANSATĂ ÎN 2011

- 54.** Conform Regulamentului privind aplicarea Protocolului privind procedura aplicabilă deficitelor excesive, Eurostat are obligația de a efectua „vizite periodice de dialog” în toate statele membre, precum și eventuale „vizite metodologice”. Ca urmare a deficiențelor identificate în cadrul statisticilor privind deficitul public al Greciei și datoria publică a acesteia³⁸, competențele Eurostat au fost extinse în iulie 2010³⁹.
- 55.** Astfel, pentru vizitele metodologice, s-au acordat Eurostat competențe de cvasiaudit în materie de verificare a conturilor care se află la baza datelor raportate de statele membre. Aceste competențe nu pot însă să fie utilizate decât în cazuri excepționale, atunci când se identifică în mod clar existența unor riscuri sau a unor probleme semnificative legate de calitatea datelor notificate de un stat membru. Până în prezent, de aceste competențe nu s-a făcut uz decât pentru a se evalua calitatea statisticilor privind deficitul public și datoria publică din Grecia.
- 56.** Ca soluție la constrângerile impuse de faptul că vizitele metodologice au doar un caracter excepțional, Eurostat a lansat în 2011 un nou tip de vizite, denumite „vizite de dialog în amonte”, acestea adăugându-se vizitelor de dialog „standard”. Aceste vizite „în amonte” vizează în mod anume entitățile care furnizează conturile aflate la baza datelor raportate de statele membre.
- 57.** Eurostat trebuie să facă față unei duble sarcini, aceea de a crește atât numărul, cât și calitatea vizitelor de dialog pe care le efectuează. Creșterea calității va însemna, inevitabil, vizite de durate mai mari. În **tabelul 4**, se arată că numărul vizitelor de dialog a crescut considerabil în 2011. Curtea nu a putut însă evalua, la momentul auditului, calitatea vizitelor „în amonte” și cooperarea din partea organismelor relevante ale statelor membre, întrucât rapoartele ulterioare vizitelor respective nu erau încă disponibile.
- 58.** În urma unei reorganizări interne, în cadrul Eurostat există, de la 1 ianuarie 2012, o direcție care se ocupă exclusiv de statistici privind finanțele publice; această direcție are un personal format din aproximativ 50 de angajați, care a fost constituit prin transferuri interne. Statelor membre li se cere să pună la dispoziție serviciile unor experți în domeniul sistemelor naționale de contabilitate, în mod voluntar⁴⁰. În octombrie 2011, Eurostat stabilise o listă de 30 de experți, din 12 state membre.

³⁸ COM(2010) 1 final.

³⁹ Regulamentul (UE) nr. 679/2010 al Consiliului din 26 iulie 2010 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 479/2009 cu privire la calitatea datelor statistice în contextul procedurii deficitului excesiv (JO L 198, 30.7.2010, p. 1).

⁴⁰ Articolul 12 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 479/2009.

TABELUL 4

VIZITELE EFECTUATE DE EUROSTAT ÎN STATELE MEMBRE ÎN LEGĂTURĂ CU PDE

	Numărul „vizitelor de dialog”					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Belgia	1 (1 zi)		1 (1 zi)		1 (1 zi)	
Bulgaria			1 (2 zile)		1 (2 zile)	1 (4 zile) ³
Republica Cehă		1 (2 zile)		1 (3 zile)		1 (2 zile)
Danemarca	1 (1 zi)		1 (2 zile)			1 (2 zile)
Germania		1 (1 zi)		1 (1 zi)		1 (2 zile) ⁴
Estonia		1 (2 zile)		1 (2 zile)		1 (2 zile)
Irlanda	1 (2 zile)		1 (2 zile)		1 (2 zile)	
Grecia	1 (1 zi) ¹					1 (3 zile) ³ și 2 (3 și 2 zile)
Spania		1 (2 zile)		1 (2 zile)		1 (2 zile)
Franța	1 (1 zi)		1 (1 zi)		1 (1 zi)	
Italia		1 (2 zile)		1 (2 zile)		1 (2 zile)
Cipru	1 (1 zi)		1 (2 zile)		1 (1 zi)	
Letonia	1 (2 zile)			1 (2 zile)		1 (3 zile)
Lituania	1 (2 zile)		1 (2 zile)		1 (2 zile)	
Luxemburg	1 (1 zi)			1 (1 zi)		1 (1 zi)
Ungaria	1 (2 zile)		1 (2 zile)		1 (2 zile)	
Malta	1 (1 zi)		1 (1 zi)		1 (2 zile)	
Țările de Jos		1 (2 zile)			1 (1 zi)	1 (1 zi)
Austria		1 (2 zile)		1 (2 zile)		
Polonia		1 (2 zile)		1 (2 zile)		1 (2 zile)
Portugalia	1 (2 zile)		1 (2 zile)			3 (2, 2 și 2 zile)
România		1 (2 zile)	1 (2 zile)		1 (2 zile)	1 (3 zile) ³ și 1 (3 zile)
Slovenia	1 (2 zile)		1 (2 zile)			1 (2 zile)
Slovacia		1 (2 zile)	1 (2 zile)			1 (2 zile)
Finlanda		1 (2 zile)			1 (2 zile)	1 (2 zile)
Suedia		1 (1 zi)		1 (2 zile)		1 (2 zile)
Regatul Unit		1 (2 zile) ²		1 (2 zile)		1 (3 zile)
Total	13 (19 zile)	13 (24 de zile)	13 (23 de zile)	11 (21 de zile)	11 (18 zile)	21 (44 de zile) și 3 (10 zile) ³
Numărul de „vizite metodologice”						
Grecia	2 (3 și 3 zile)		2 (2 și 5 zile)	1 (3 zile)	4 (3, 2, 3 și 22 de zile)	
Total general	15 (25 de zile)	13 (24 de zile)	15 (30 de zile)	12 (24 de zile)	15 (48 de zile)	24 (54 de zile)

¹ Vizita de dialog a avut loc în aceeași zi cu vizita metodologică.

² În cadrul acestei vizite, a avut loc o ședință comună cu institutul național de statistică din Irlanda.

³ Vizită de dialog „în amonte”.

⁴ Vizită de dialog „standard”, cu o componentă „în amonte”.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza informațiilor furnizate de Eurostat.

- 59.** Abordarea urmată în prezent de Eurostat este aceea de a consolida demersurile de cooperare, nu numai cu institutele naționale de statistică, ci și cu instituțiile supreme de audit (ISA) din statele membre, pentru a avea garanția că datele „din amonte” referitoare la finanțele publice (inclusiv situațiile financiare) fac obiectul unei examinări corespunzătoare anterior utilizării lor în raportările aferente PDE. Comitetul de contact al ISA a constituit un grup operativ însărcinat cu analiza posibilităților existente în materie de cooperare între instituțiile supreme de audit, Eurostat și INS-uri.

⁴¹ COM(2011) 211 final.

⁴² COM(2012) 167 final, 17 aprilie 2012 – Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 223/2009 privind statisticile europene.

COMISIA A ANUNȚAT CONSOLIDAREA GUVERNANȚEI SISTEMULUI STATISTIC EUROPEAN

- 60.** În aprilie 2011, Comisia a anunțat⁴¹ două inițiative majore vizând consolidarea cadrului de guvernanță al SSE: o propunere referitoare la „modificările specifice” ale Regulamentului privind statisticile europene și așa-numitele „angajamente privind fiabilitatea statisticilor”, acestea din urmă reprezentând un nou instrument menit să permită implementarea eficace a Codului de bune practici. În aprilie 2012, Comisia a înaintat o propunere legislativă Parlamentului European și Consiliului⁴².
- 61.** În textul comunicării sale, Comisia a afirmat că propunerea referitoare la modificările specifice ale Regulamentului privind statisticile europene „va clarifica faptul că principiul independenței profesionale a institutelor naționale de statistică se aplică în mod necondiționat”. De asemenea, mandatul acordat autorităților statistice pentru colectarea datelor atunci când acestea pot fi extrase din registrele administrative disponibile va fi consolidat.
- 62.** Noua versiune a Regulamentului privind statisticile europene, care a fost anunțată, va introduce și un cadru juridic pentru noile „angajamente privind fiabilitatea statisticilor”, prin intermediul cărora statele membre ar urma să „se angajeze în mod oficial, pe baza Codului bunelor practici, să ia toate măsurile necesare în vederea menținerii fiabilității statisticilor lor și să monitorizeze punerea în aplicare a codului.” În acest scop, Comisia intenționa să elaboreze „un set de principii convenite de comun acord”, în vederea încorporării acestor principii în Regulamentul privind statisticile europene.
- 63.** Potrivit Comisiei, conținutul detaliat al fiecărui angajament va fi elaborat împreună cu statul membru vizat de acesta. Fiecare stat membru își definește propriul program de asigurare și îmbunătățire a calității, care să reflecte stadiul de avansare în statul respectiv a punerii în aplicare a codului și care să identifice acțiunile prioritare necesare pentru a asigura punerea în aplicare corectă a standardelor minime.

64. Deocamdată, „angajamentele privind fiabilitatea statisticilor” nu sunt sprijinite fără rezerve de către Consiliu, care a salutat propunerea doar „în principiu”, menționând „lansarea de exerciții-pilot într-o primă etapă”⁴³.

CONTINUAREA CONSOLIDĂRII CADRULUI JURIDIC AR CONTRIBUI LA FACILITAREA IMPLEMENTĂRII INTEGRALE A CODULUI

65. În 2005, Codul de bune practici a fost conceput pentru a îndeplini rolul de instrument de autoreglementare. Din anul 2005, codul a fost menționat în numeroase rânduri în legislația din domeniul statistic. Regulamentul privind statisticile europene adoptat în 2009 prevede că statisticile europene trebuie dezvoltate, elaborate și difuzate „în conformitate cu” principiile statistice prevăzute în tratat și „dezvoltate” în Codul de bune practici⁴⁴. Cu toate acestea, există o situație de ambiguitate în ceea ce privește natura obligațiilor în materie de respectare a codului care decurg din regulamentul curent. Această stare de lucruri este, de exemplu, reflectată în recomandarea Grupului operativ pentru consolidarea guvernancei economice în UE, conform căruia „caracterul obligatoriu al [Codului de bune practici al statisticilor europene] ar trebui să fie consolidat”⁴⁵. Modificările propuse de Comisie în aprilie 2012 pentru textul Regulamentului privind statisticile europene nu vor rezolva situația actuală de ambiguitate în ceea ce privește obligativitatea respectării codului. Deși Comisia afirmă că acest cod reprezintă un instrument de autoreglementare, ea propune o prevedere care ar urma să impună statelor membre să „[ia] toate măsurile necesare pentru punerea în aplicare a Codului de bune practici”⁴⁶.

66. Mai mult, Regulamentul privind statisticile europene nu prevede o procedură care să permită inspecția proceselor de elaborare a datelor statistice mergând de la sursa inițială a datelor până la rezultatul final, pentru cazurile în care este posibil să se fi produs denaturări ale datelor. Fără un astfel de mecanism⁴⁷, luarea rapidă de măsuri în astfel de situații nu este posibilă. Pentru a fi credibil, un eventual mecanism de inspecție ar necesita și existența unei supravegheri independente.

67. În comunicarea sa din aprilie 2011, Comisia nu a abordat problema majoră semnalată de ESGAB referitor la mandatul deținut de acesta și la resursele aflate la dispoziția sa. În raportul său din 2010,⁴⁸ ESGAB subliniase că temeiul juridic al activității sale trebuia consolidat, pentru a se putea acționa în mod corespunzător în cazul în care credibilitatea de ansamblu a SSE ar face obiectul unor riscuri. Această idee a fost reiterată în raportul din 2011⁴⁹, an în care ESGAB a afirmat, în plus, în ceea ce privește temeiul juridic al activității sale, că ar fi benefic să se procedeze la clarificarea așteptărilor fondatorilor comitetului, precum și la clarificarea mijloacelor care pot fi utilizate pentru a răspunde acestor așteptări⁵⁰. În viitor, rolul ESGAB ar trebui să includă supravegherea independentă a evaluărilor *inter pares* și a inspecțiilor privind procesele de elaborare a statisticilor.

⁴³ A se vedea Concluziile Consiliului din 20 iunie 2011 cu privire la comunicarea Comisiei intitulată „Către un management fiabil al calității pentru statisticile europene”; http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/122932.pdf

⁴⁴ Articolul 1 și articolul 11 alineatul (1).

⁴⁵ Secțiunea 2.1.4 din raportul din 21 octombrie 2010, care a fost aprobat de Consiliul European din 28 și 29 octombrie 2010.

⁴⁶ A se vedea textul propus pentru noul articol 11 alineatul (3).

⁴⁷ În prezent, singurul domeniu pentru care se utilizează un asemenea mecanism este procedura aplicabilă deficitelor excesive (PDE).

⁴⁸ Recomandarea nr. 10 din Raportul anual 2010 al ESGAB.

⁴⁹ Recomandarea nr. 8 din Raportul anual 2011 al ESGAB.

⁵⁰ În Rezoluția din 17 iunie 2010 [P7_TA(2010)0230] referitoare la calitatea datelor statistice în Uniune și competențele sporite ale Comisiei (Eurostat) în materie de audit, Parlamentul European a invitat Comisia și Consiliul „să implice Comitetul consultativ european pentru guvernarea statistică mai îndeaproape, în calitate de consilier independent; Comitetul consultativ poate asista Comisia (Eurostat) pe durata vizitelor sale în statele membre” (JO C 236E, 12.8.2011, p. 76).

GESTIONAREA PROGRAMULUI STATISTIC MULTIANUAL EUROPEAN

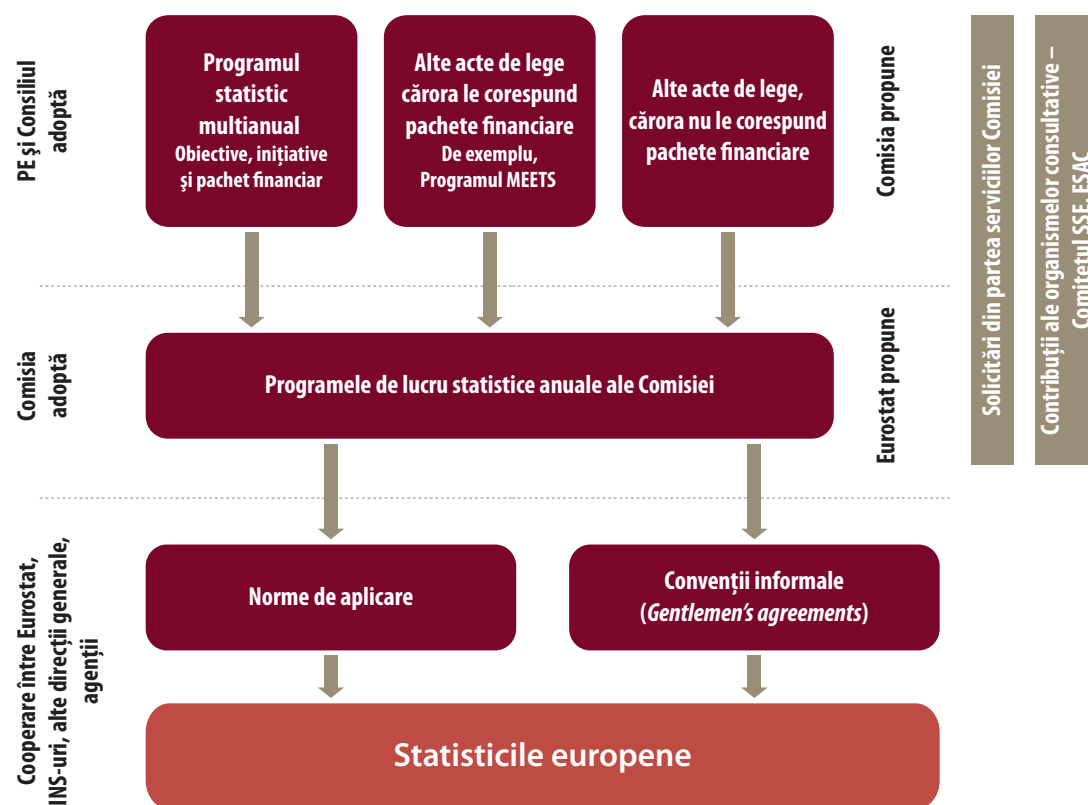
68. Fiabilitatea și credibilitatea statisticilor nu depind numai de respectarea și implementarea Codului de bune practici, ci și, în egală măsură, de modul de gestionare a Programului statistic european⁵¹.
69. Programul statistic european constituie cadrul activității de dezvoltare, de elaborare și de difuzare a statisticilor europene. Decizia care reglementează programul pentru perioada 2008-2012 a fost adoptată în decembrie 2007⁵². Această decizie stabilește 131 de „obiective” și „inițiative principale”, multe dintre acestea necesitând o implementare continuă pe tot parcursul perioadei programului, prin intermediul unor programe de lucru statistice anuale. **Figura 4** prezintă structura care stă la baza programării procesului de elaborare a statisticilor europene.

⁵¹ În legislația Uniunii, acest program mai este denumit și „Programul statistic comunitar” sau „Programul statistic al Uniunii”.

⁵² Decizia nr. 1578/2007/CE (denumită în continuare „Decizia privind Programul 2008-2012”).

FIGURA 4

STRUCTURA CARE STĂ LA BAZA PROGRAMĂRII PROCESULUI DE ELABORARE A STATISTICILOR EUROPENE

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

- 70.** Programul 2008-2012 beneficiază de un pachet financiar total de 274,2 milioane de euro alocat pentru cei cinci ani vizați. Majoritatea fondurilor sunt utilizate pentru a sprijini acțiuni de investiții și de consolidare a capacităților pentru noi inițiative în statele membre. Acțiunile din acest domeniu mai beneficiază de finanțare și în temeiul altor acte de lege, de exemplu al Regulamentului privind anchetele structurale în agricultură⁵³, care pune la dispoziție un pachet financiar de 58,85 milioane de euro pentru perioada 2008-2013, și al Programului pentru modernizarea statisticilor europene referitoare la întreprinderi și comerț (MEETS)⁵⁴, care contribuie cu un pachet financiar în valoare de 42,5 milioane de euro pentru perioada 2009-2013. Totuși, cea mai mare parte a costurilor de elaborare a informațiilor statistice trebuie să fie suportată de statele membre⁵⁵.

**PENTRU PROGRAMUL 2008-2012 NU S-AU ÎNDEPLINIT CERINȚELE
REGULAMENTULUI FINANCIAR REFERITOARE LA CALITATEA EVALUĂRIILOR**

**FAPTUL CĂ PROGRAMUL 2008-2012 NU A FĂCUT OBIECTUL UNEI EVALUĂRI
EX ANTE A AVUT UN IMPACT NEGATIV ÎN CEEA CE PRIVEȘTE MODUL DE CONCEPERE
A PROGRAMULUI ȘI, DE ASEMENEA, FACE DIFICILĂ MONITORIZAREA SA**

- 71.** Evaluările premergătoare (*ex ante*) sunt esențiale pentru procesul de elaborare a programelor Uniunii și pentru gestionarea eficace a acestora. Evaluările *ex ante* contribuie la asigurarea succesului în îndeplinirea obiectivelor politicilor și la garantarea eficienței instrumentelor care vor fi utilizate și permit, ulterior, efectuarea unei evaluări fiabile a rezultatelor obținute, pe baza unor indicatori corespunzători⁵⁶.
- 72.** Eurostat nu a efectuat o evaluare *ex ante* înainte de adoptarea Programului 2008-2012. Acest lucru a avut un impact negativ în ceea ce privește modul de concepere a programului, precum și în ceea ce privește monitorizarea implementării acestuia, întrucât nu s-au definit niciun fel de indicatori.
- 73.** În iunie 2010, Comisia a transmis Parlamentului European și Consiliului un raport cu privire la evaluarea intermediară a Programului 2008-2012⁵⁷. În acest raport, se afirma că „multe dintre obiective (în jur de 90 %) sunt demarate și este probabil să fie realizate până la finele lui 2012, deși constrângerile din punct de vedere al resurselor din SSE pot îngreuna realizarea lor mai mult decât se estimează”. Raportul nu furniza o descriere detaliată a progreselor realizate în îndeplinirea celor 131 de obiective ale programului.

⁵³ Regulamentul (CE) nr. 1166/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind anchetele structurale în agricultură și ancheta privind metodele de producție agricolă și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 571/88 al Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE) (JO L 321, 1.12.2008, p. 14).

⁵⁴ Decizia nr. 1297/2008/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind Programul pentru modernizarea statisticilor europene referitoare la întreprinderi și comerț (MEETS) (Text cu relevanță pentru SEE) (JO L 340, 19.12.2008, p. 76)

⁵⁵ Nu se cunoaște care este costul total al elaborării statisticilor europene (a se vedea punctul 95).

⁵⁶ Articolul 21 alineatul (1) din Normele de aplicare a Regulamentului financiar.

⁵⁷ COM(2010) 346 final, 30 iunie 2010.

- 74.** Pe baza răspunsurilor furnizate de Eurostat în cadrul unui chestionar, Curtea a căutat să evalueze în ce stadiu se afla implementarea programului în iulie 2011. Pentru 68 din cele 131 de obiective, a fost dificil de realizat o evaluare, dată fiind absența unor indicatori corespunzători. De asemenea, în majoritatea acestor cazuri, obiectivele sunt formulate în mod vag (a se vedea **caseta 4**), astfel încât, pentru a afirma că obiectivele respective au fost îndeplinite sau sunt în curs de îndeplinire, este suficient chiar și un nivel limitat de activitate. Totuși, chiar și aplicând aceste criterii mai puțin stricte, cel puțin 20 % din cele 131 de obiective nu erau susceptibile, potrivit rezultatelor auditului, să fie îndeplinite la timp.

CASETA 4

EXEMPLE DE OBIECTIVE FORMULATE ÎN MOD VAG

Fragmente din anexele I („Aspecte transversale”) și II („Obiective și acțiuni”) la Programul 2008-2012:

„reducerea distanței dintre utilizatori și producători, prin îmbunătățirea comunicării cu diferite grupuri și rețele de utilizatori” (obiectivul 13);

„extinderea utilizării modulelor ad-hoc în anchetele comunitare, în cazuri specifice; aceasta va mări capacitatea de a răspunde noilor nevoi” (obiectivul 24);

„îmbunătățirea calitativă a cadrului statistic existent privind învățarea continuă” (obiectivul 85);

„continuarea elaborării de statistici relevante pentru supravegherea siguranței alimentare” (obiectivul 98);

„sporirea vizibilității statisticilor în planurile de dezvoltare națională și regională” (obiectivul 127).

Sursa: Decizia privind Programul 2008-2012.

EVALUAREA INTEREDIARĂ NU A IDENTIFICAT NECESITATEA REVIZUIRII PROGRAMULUI 2008-2012

- 75.** Raportul intermediar al Comisiei nu a luat în discuție problema eventualei necesități de a revizui programul, în lumina schimbărilor intervenite după adoptarea programului, petrecută în decembrie 2007; ca exemple de astfel de schimbări, se pot menționa următoarele:
- (a) criza financiară și necesitatea de a acorda un grad crescut de prioritate statisticilor legate de politica economică și monetară, luând în considerare impactul asupra resurselor institutelor naționale de statistică;
 - (b) necesitatea îmbunătățirii sistemului statistic al Greciei și necesitatea de a implementa o abordare preventivă, care să permită evitarea apariției altor cazuri similare în alte state din SSE;
 - (c) noi inițiative politice lansate de Comisie, în special Strategia Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii⁵⁸;
 - (d) noul cadru juridic pentru cooperarea în Sistemul statistic european, introdus prin Regulamentul privind statisticile europene adoptat în 2009;
 - (e) comunicarea întocmită de Comisie pe tema unei noi abordări în materie de elaborare a statisticilor europene („o viziune pentru decada următoare”)⁵⁹.
- 76.** Întrucât programul nu a fost revizuit pentru a se lua în considerare aceste noi evenimente, anumite părți ale sale au devenit perimate. Între activitățile efective și ceea ce s-a prevăzut de către legiuitor există un decalaj.

RAPORTAREA CU PRIVIRE LA IMPLEMENTAREA ȘI LA REALIZĂRILE PROGRAMULUI NU ESTE SATISFĂCĂTOARE

PÂNĂ LA SFÂRȘITUL ANULUI 2013, NU SE MAI PRECONIZEAZĂ ELABORAREA NICIUNUI NOU RAPORT CU PRIVIRE LA IMPLEMENTAREA PROGRAMULUI 2008-2012

- 77.** Eurostat a confirmat că, în afara raportului din 2010 privind evaluarea intermediară a programului, nu mai există și nu se mai preconizează niciun alt raport cu privire la implementarea programului, nici pentru uz intern, nici pentru uz general, până la sfârșitul lui 2013 (când trebuie prezentat raportul de evaluare final).

⁵⁸ COM(2010) 2020 final, 3 martie 2010.

⁵⁹ COM(2009) 404 final, 10 august 2009.

NU SE ÎNTOCMEȘTE O RAPORTARE CONSOLIDATĂ CU PRIVIRE LA IMPLEMENTAREA PROGRAMELOR DE LUCRU STATISTICE ANUALE

- 78.** Având în vedere caracteristicile programului multianual, principalul instrument pe care Eurostat îl are la dispoziție pentru a coordona activitățile statistice din cadrul SSE este programul de lucru statistic anual al Comisiei. Acest program cuprinde o listă detaliată de acțiuni („realizări vizate”), legate de politici și/sau de cheltuieli, care trebuie derulate în cursul anului⁶⁰. Nu sunt puse la dispoziție informații sistematice cu privire la obținerea sau la neobținerea acestor realizări vizate.
- 79.** De asemenea, din cauza deficiențelor legate de raportare, ESAC (Comitetul consultativ european pentru statistică) întâmpină dificultăți în a-și juca pe deplin rolul consultativ care i-a fost încredințat. ESAC a fost creat pentru a servi drept canal de comunicare – pentru utilizatori, pentru respondenți și pentru producătorii de statistici – pe tema obiectivelor și a priorităților politicii Uniunii în materie de informații statistice (a se vedea **caseta 5**). În urma auditului, s-a constatat că ESAC nu își joacă încă pe deplin rolul consultativ care i-a fost încredințat, printre cauzele acestei situații numărându-se sfera largă a sarcinilor ESAC, care acoperă toate domeniile statistice, componența eterogenă a comitetului și disponibilitatea limitată a unora dintre membrii acestuia. Eurostat ar putea furniza un sprijin mai bun pentru funcționarea ESAC, prin informații mai detaliate și mai precis orientate referitor la implicațiile bugetare și financiare ale deciziilor de programare statistică și referitor la implementarea programelor statistice.

⁶⁰ În programul de lucru statistic 2011, s-a furnizat pentru prima dată o trimitere la programul multianual pentru fiecare dintre realizările vizate. Având însă în vedere că Programul 2008-2012 nu a fost modificat astfel încât să ia în considerare evenimentele recente, este dificil de realizat asemenea corelații. Prin urmare, în numeroase cazuri, se face trimitere la „obiectivele generale” ale programului multianual sau la o anexă la programul multianual, care face referire, în termeni foarte generali, la „o mai bună legiferare”.

CASETA 5

COMITETUL CONSULTATIV EUROPEAN PENTRU STATISTICĂ (ESAC – EUROPEAN STATISTICAL ADVISORY COMMITTEE)

Facilitarea cooperării între utilizatori, respondenți și producătorii de statistici

Comitetul consultativ european pentru statistică (ESAC) a fost creat în iunie 2009 și are 24 de membri: 12 membri care își îndeplinesc sarcinile în nume personal și care reprezintă utilizatorii, respondenții sau alte părți interesate relevante pentru statisticile Uniunii (inclusiv comunitatea științifică, partenerii sociali și societatea civilă) și 11 membri numiți în mod direct de către instituțiile sau organismele din care fac parte, la aceștia adăugându-se directorul general al Eurostat, care are statutul de membru din oficiu, fără drept de vot. ESAC se reunește de trei ori pe an, la Bruxelles, în cadrul unor sesiuni cu durată de o zi. Secretariatul ESAC este asigurat de Eurostat.

În primii săi trei ani de funcționare, ESAC a prezentat o contribuție în cadrul dezbaterii cu privire la modernizarea statisticilor structurale de întreprindere, a publicat o declarație de o pagină, intitulată *Good decisions need good data, good data require sufficient statistical resources* („Pentru luarea unor decizii de bună calitate, este nevoie de date de bună calitate, iar pentru date de bună calitate, este nevoie de resurse statistice suficiente”) și, la cererea Eurostat, a formulat patru avize cu privire la proiecte de programe statistice. Până în prezent, nici Parlamentul European și nici Consiliul nu au făcut uz de posibilitatea de a solicita un aviz din partea ESAC.

În iunie 2011, ESAC a decis ca fiecare membru să stabilească contacte cu utilizatori dintr-unul sau două state membre, în vederea creării unei rețele de reprezentanți naționali ai utilizatorilor.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

EUROSTAT A ÎMBUNĂȚĂȚIT GESTIONAREA GRANTURILOR ACORDATE DIN PACHETUL FINANCIAR AL PROGRAMULUI ȘI A ÎNCEPUT SĂ DERULEZE EFORȚURI ÎN VEDEREA REMEDIERII DEFICIENȚELOR LEGATE DE ACHIZIȚII

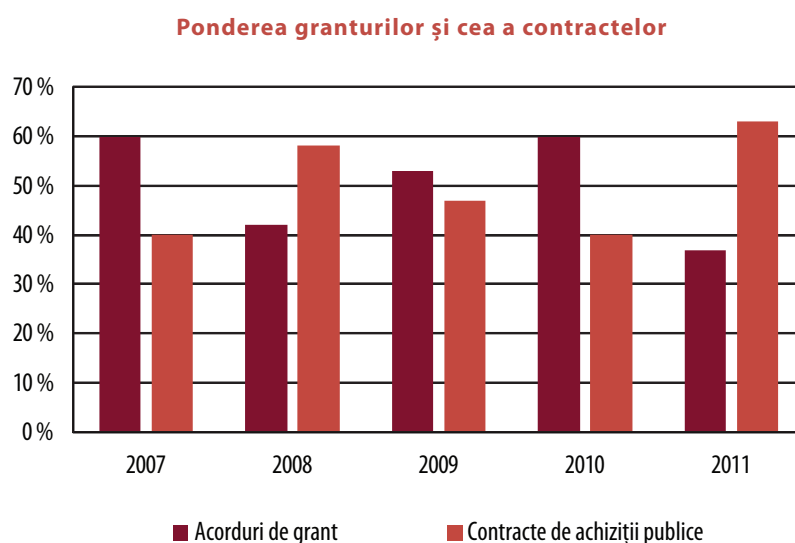
- 80.** Potrivit Deciziei privind Programul 2008-2012⁶¹, autoritățile naționale și Eurostat au obligația de a depune eforturi în vederea obținerii unei reputații de eficacitate și de bună gestionare, pentru a consolida credibilitatea statisticilor.
- 81.** Pentru execuția pachetelor financiare puse la dispoziție prin intermediul Programului 2008-2012 și al altor programe, Eurostat utilizează două instrumente principale: acordurile de grant și contractele de achiziții publice. În **figura 5**, sunt ilustrate ponderile care revin acestor două instrumente în totalul sumelor angajate în perioada 2007-2011⁶².

⁶¹ Articolul 3 litera (b).

⁶² În 2011, s-au semnat 172 de acorduri de grant și 312 contracte (în 2010, 283 de acorduri de grant și 320 de contracte).

FIGURA 5

PONDEREA GRANTURILOR ȘI, RESPECTIV, A CONTRACTELOR ÎN TOTALUL SUMELOR ANGAJATE

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor Eurostat.

GESTIONAREA GRANTURILOR

- 82.** Din totalul granturilor din partea Eurostat, peste 90 % sunt acordate institutelor naționale de statistică și altor autorități naționale desemnate de statele membre.
- 83.** La articolul 109 alineatul (2) din Regulamentul financiar, se prevede că granturile nu pot avea scopul sau efectul de a produce profit pentru beneficiar. Astfel, pentru a determina valoarea corectă a plății finale din cadrul grantului, Eurostat nu se poate limita doar la verificarea îndeplinirii obiectivului convenit prin acordul de grant, ci trebuie să verifice și resursele utilizate efectiv de beneficiari pentru îndeplinirea obiectivului. Existența acestei obligații face mai dificilă gestionarea granturilor față de gestionarea contractelor de achiziții. Începând din 2011, beneficiarii interesați au posibilitatea de a utiliza bareme standard de costuri unitare, pe categorii de personal, în vederea simplificării gestionării granturilor. O altă posibilitate de luat în considerare ar fi aplicarea unui sistem bazat pe performanța obținută, care să depindă de un set de indicatori specificați și de obiective convenite (realizări imediate și efecte)⁶³, fără să mai trebuiască să se stabilească o corelație între plăți și cheltuielile suportate.

EXISTENȚA UNUI RISC SEMNIFICATIV DE EFECTUARE A UNOR PLĂȚI ÎN EXCES, NECESITÂND MĂSURI DE COMBATERE ȘI GESTIONARE

- 84.** În rapoartele anuale de activitate întocmite de directorul general al Eurostat pentru anii 2001-2004 și 2006, a fost necesar să se formuleze anumite rezerve cu privire la gestionarea granturilor de către Eurostat. Aceste rezerve vizau definirea și calcularea necorespunzătoare a costurilor eligibile și numărul insuficient de controale desfășurate, situație de natură să creeze un risc semnificativ de efectuare a unor plăți în exces. Adesea, la realizarea controalelor *ex post*, nu erau disponibile documente justificative cu privire la costurile de personal, costurile pentru echipamente, cele pentru consumabile și furnituri sau alte costuri directe⁶⁴.

EFORTURILE DE ÎMBUNĂȚĂIRE A GESTIUNII FINANCIARE A GRANTURILOR DAU REZULTATE

- 85.** În aprilie 2009, Eurostat și-a redefinit strategia în materie de control, printr-o deplasare a accentului dinspre controalele *ex post* (efectuate după plata finală) înspre controalele *ex ante* (efectuate anterior plății finale). Obiectivul urmărit era acela de a permite identificarea și prevenirea erorilor și a neconformităților înainte ca plățile finale să fie efectuate, astfel încât eventualele corecții să se poată realiza imediat și să se evite utilizarea unor proceduri îndelungate de recuperare.

⁶³ A se vedea secțiunea 4.2 din documentul COM(2012) 42 final, 8 februarie 2012 – „O agendă de simplificare pentru CFM pentru perioada 2014-2020”.

⁶⁴ În 2008, comisarul responsabil de Eurostat a informat Comisia cu privire la rezultatele a 14 controale *ex post* efectuate de Eurostat în 2005 și 2006, controale referitoare la declarații de cheltuieli depuse de 11 institute naționale de statistică și de alți trei beneficiari de granturi. Din totalul sumei de 14 milioane de euro care făcea obiectul acestor controale, Eurostat a ridicat semne de întrebare asupra eligibilității a 6,6 milioane de euro (47,14 %). În cele din urmă, pentru soluționarea acestor cazuri ținând seama de realizările și de rezultatele obținute, s-au operat corecții forfetare de 1,3 milioane de euro.

- 86.** În cadrul controalelor *ex ante* aprofundate (denumite „mai stricte”) beneficiarilor li se solicită să pună la dispoziția Eurostat documente justificative pentru un eșantion de cheltuieli eligibile declarate.
- 87.** Eforturile Eurostat de a îmbunătăți gestiunea financiară a granturilor, de exemplu prin furnizarea unor orientări mult mai clare pentru beneficiari, dau rezultate. În același timp, unii beneficiari⁶⁵ au întâmpinat dificultăți persistente în a furniza serviciilor Eurostat documentația necesară pentru determinarea caracterului eligibil sau neeligibil al cheltuielilor.
- 88.** În cadrul auditului, s-a examinat un eșantion de controale *ex ante* aprofundate („mai stricte”) efectuate de Eurostat, concluzia Curții fiind că majoritatea acestor controale fuseseră corespunzătoare. Existau însă și anumite deficiențe, menționate în continuare, care nu fuseseră încă soluționate de Eurostat:
- (a) eșantioanele selectate pentru verificarea cheltuielilor de personal declarate erau adesea neconforme cu cerințele minime definite în orientările proprii ale Eurostat;
 - (b) a existat un singur caz în care s-au efectuat, în colaborare cu beneficiarul, verificări la fața locului vizând sistemul beneficiarului pentru înregistrarea timpului de lucru și documentele justificative aferente cheltuielilor de personal;
 - (c) nu se utilizau liste de verificare pentru consemnarea derulării controalelor, ceea ce făcea dificilă evaluarea naturii acestora și a caracterului lor corespunzător sau necorespunzător;
 - (d) din cauza numărului foarte mic de cereri de plată selectate în mod aleatoriu pentru controale de către Eurostat⁶⁶, este dificil de apreciat care este riscul global de eroare.

⁶⁵ Din 2009, au existat opt cazuri de beneficiari care au făcut temporar, pe baza analizei riscurilor, obiectul unor controale *ex ante* „mai stricte” pentru majoritatea cererilor lor de plată.

⁶⁶ În perioada 2009-2011, 11 cereri în cadrul examinărilor aprofundate („mai stricte”), toate aceste cereri datând din 2009.

⁶⁷ În ceea ce privește serviciile de natură statistică, decizia Comisiei din 23 iulie 2003 de a asigura aceste servicii utilizând în cea mai mare măsură posibilă resurse interne nu a fost implementată în integralitate. Anumite unități din cadrul Eurostat continuă să recurgă la serviciile unor prestatori externi pentru sarcinile de gestionare și de colectare a datelor.

GESTIONAREA PROCEDURILOR DE ACHIZIȚII

- 89.** Procedurile de atribuire a unor contracte de achiziție publică sunt utilizate de Eurostat cu precădere în cazul procurării de materiale sau produse IT și al contractării de servicii de natură statistică⁶⁷. Procedurile de achiziții din cadrul Eurostat sunt, în mare măsură, deconcentrate către direcțiile operaționale.
- 90.** Auditul Curții a confirmat existența anumitor riscuri majore pe care Structura de audit intern a Eurostat le-a adus deja, în februarie 2011, în atenția conducerii acestei direcții generale. Structura de audit intern a semnalat, în analiza sa cu privire la riscuri, că se recurgea într-o măsură potențial excesivă la serviciile terților și că existau situații de cvasimonopol, precum și că procesul de evaluare era afectat de anumite deficiențe, printre care și situații de potențial favoritism.

NUMĂR REDUS DE FURNIZORI ȘI DIFICULTĂȚI LEGATE DE CRITERIILE DE SELECȚIE ȘI DE ATRIBUIRE

- 91.** În ceea ce privește numărul furnizorilor, analiza realizată de Curte pe tabelele de urmărire ale Eurostat pentru contractele atribuite în perioada 2009-2011 a arătat că 30 % din fondurile totale atribuite prin intermediul procedurilor de achiziții reveniseră unui număr de trei contractanți (cei mai importanți trei contractanți cu care se colabora). Această situație era agravată de faptul că anumite unități ale Eurostat depindeau într-o măsură semnificativă de contribuția acestor trei contractanți. În ceea ce privește procesul de atribuire a contractelor, Curtea a constatat utilizarea nejustificată a procedurii de negociere, precum și existența unor dificultăți recurente legate de definirea și de aplicarea criteriilor de selecție și de atribuire.
- 92.** La momentul realizării auditului, era încă prea devreme pentru a se putea evalua impactul planului de acțiune din martie 2011 al Eurostat, plan menit să dea curs recomandărilor formulate în raportul Structurii de audit intern. Unele dintre măsurile-cheie din acest plan de acțiune au început să fie implementate abia în ianuarie 2012.

ÎNCURAJAREA CONCURENȚEI ÎN CADRUL PROCEDURII OFERTEI CELEI MAI AVANTAJOASE DIN PUNCT DE VEDERE ECONOMIC

- 93.** În vederea încurajării concurenței, Eurostat a decis că nu va mai anunța în mod sistematic un buget maxim în documentația de atribuire. Începând din 2012, specificarea unui buget maxim nu a mai fost permisă decât cu titlu excepțional și pe baza unei justificări corespunzătoare. Totuși, Eurostat a menținut, în cadrul procedurii ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic, utilizarea de praguri minime pentru componenta legată de calitate din cadrul criteriilor de atribuire. Astfel de praguri minime nu sunt de natură să sprijine concurența la nivelul prețurilor, în special în cazul în care ponderea criteriilor de calitate și, respectiv, a celor de preț este stabilită la 70:30, așa cum se întâmplă cel mai adesea în procedurile de achiziții derulate de Eurostat.

PROCESUL DE REDEFINIRE A PRIORITĂȚILOR ÎN CADRUL SSE ÎNREGISTREAZĂ ÎNTÂRZIERI ÎN RAPORT CU CALENDARUL STABILIT ȘI ESTE ÎNGREUNAT DE LIPSA INFORMAȚIILOR FIABILE CU PRIVIRE LA COSTURI

CONSECINȚELE CRIZEI FINANCIARE ȘI ALE CRIZEI DATORIILOR FAC ȘI MAI IMPORTANTĂ ACEASTĂ REDEFINIRE A PRIORITĂȚILOR

- 94.** Institutele naționale de statistică și Sistemul statistic european în ansamblul său trebuie să facă față consecințelor crizei financiare, consecințe care iau, uneori, forma unor reduceri bugetare drastice. Acest lucru impune, adesea, o schimbare a priorităților. Astfel, în acest moment, trebuie asigurat un echilibru, care nu este facil, între mai multe elemente: menținerea sau creșterea calității informațiilor statistice produse în prezent, răspunsul la cererea de informații statistice referitoare la noi domenii și necesitatea de a investi în măsuri care să crească productivitatea pe termen lung. Deciziile luate în acest context pot avea un impact asupra inovației în domeniul statistic, existând riscul prejudicierii acesteia.

NU SE CUNOAȘTE COSTUL TOTAL AL ELABORĂRII STATISTICILOR EUROPENE

95. Articolul 6 alineatul (1) din Decizia privind Programul 2008-2012 prevedea furnizarea de către Comisie a unei analize preliminare a împărțirii obligațiilor financiare între bugetul Uniunii și bugetele statelor membre. Din cauza lipsei de date corespunzătoare, această analiză s-a limitat la o concluzie cu caracter general, și anume aceea că granturile acordate de la bugetul UE erau relativ reduse în raport cu cheltuielile anuale totale suportate de statele membre pentru elaborarea de statistici europene⁶⁸.

⁶⁸ În mod normal, contribuțiile institutelor naționale de statistică la elaborarea statisticilor europene nu pot beneficia de cofinanțare de la bugetul Uniunii dacă respectivele contribuții sunt obligatorii în temeiul legislației europene în domeniul statistic.

SE ÎNREGISTRAU ÎNTÂRZIERI ÎN REDEFINIREA PRIORITĂȚILOR

96. În cadrul auditului, s-a constatat că activitatea Eurostat era în întârziere față de calendarul stabilit pentru exercițiul de redefinire a priorităților⁶⁹. În evaluarea sa intermediară, Comisia nu a raportat cu privire la rezultatele demersului de redefinire a priorităților, cu toate că acest lucru era obligatoriu în temeiul articolului 6 alineatul (3) din decizie. Această raportare ar fi trebuit să includă estimări ale costurilor și ale sarcinii pentru proiectele și domeniile statistice acoperite de Programul 2008-2012, precum și o evaluare a necesităților emergente în materie de statistici, în special pentru noile politici ale Uniunii.

⁶⁹ Exercițiu explicat în detaliu în secțiunea 3.7. („Echilibru între costuri și beneficii”) din anexa I la Programul 2008-2012.

ABORDAREA „DIRECȚIONATĂ ÎN FUNCȚIE DE STRATEGIE” PROPUȘĂ ÎN 2010 PRODUCE, DEOCAMDATĂ, REZULTATE LIMITATE

97. Din cauza lipsei progreselor în instituirea unei măsurări sistematice a costurilor și din cauza situației dificile a membrilor SSE în contextul reducerilor bugetare, Eurostat a propus Comitetului SSE, în noiembrie 2010, o nouă abordare pentru redefinirea priorităților, vizând redefinirea acestora prin raportarea la strategie. Implementarea acestei abordări (în esență, prin identificarea anuală de „priorități negative”⁷⁰) a produs însă, până în acest moment, rezultate limitate.
98. Pentru 2011, lista priorităților negative consta aproape în întregime în amânări ale unor acțiuni noi. Pentru programul de lucru 2012, consecințele practice ale noii abordări au fost apreciate drept „limitate” potrivit unui raport transmis Comitetului SSE în mai 2011. Acest lucru indică faptul că sunt necesare eforturi suplimentare pentru încurajarea inovației în domeniul statistic, de exemplu propunându-le utilizatorilor să renunțe treptat la statistici devenite mai puțin relevante, în schimbul accesului la statistici noi.

⁷⁰ „Prioritățile negative” includ abrogarea unor prevederi legale vizând obligativitatea elaborării unor anumite statistici, sistarea unor activități voluntare de colectare de date, care se realizau pe baza unor convenții informale între Eurostat și institutele naționale de statistică, și identificarea unor aspecte care pot face obiectul simplificării.

- 99.** Invitat de Eurostat să formuleze un aviz cu privire la versiunea preliminară a programului pentru 2012, ESAC a afirmat⁷¹ că întâmpină anumite dificultăți în determinarea priorităților, deoarece consecințele bugetare ale diferitelor decizii sunt dificil de apreciat (având în vedere metodologiile diferite utilizate de statele membre pentru calcularea costurilor) și, de asemenea, deoarece există o lipsă de informații financiare, iar în anumite cazuri este dificil să se distingă între porțiunea finanțată cu fonduri UE și cea finanțată pe plan național a costurilor elaborării statisticilor. Toate acestea reprezintă elemente importante, necesare pentru strategia Eurostat.

PROGRAMUL PROPUȘ PENTRU PERIOADA 2013-2017 A FOST AMELIORAT, ÎNSĂ, PENTRU O IMPLEMENTARE OPTIMĂ, ESTE NEVOIE DE O MAI BUNĂ PLANIFICARE ȘI RAPORTARE ANUALĂ

- 100.** La sfârșitul anului 2011, Comisia a adoptat proiectul de program statistic pentru perioada 2013-2017, sub forma unei propuneri de regulament al Parlamentului European și al Consiliului⁷².
- 101.** În comparație cu programul aplicabil în prezent, această propunere conține o ierarhie mai clară a priorităților și oferă o structură mai flexibilă. Propunerea de program definește o infrastructură ambițioasă a informațiilor statistice și pune un accent semnificativ pe implementarea de noi metode pentru elaborarea statisticilor europene.
- 102.** Anexa la acest program („Infrastructura statistică și obiectivele programului statistic european pentru perioada 2013-2017”) specifică un ansamblu de obiective, precum și acțiuni de implementare care să poată servi drept indicatori. Majoritatea acestor 104 indicatori pot fi utili pentru obținerea de progrese măsurabile, cu condiția să fie însoțiți de ținte și de pași-cheie care să se stabilească în planificarea anuală și care să se verifice în cadrul unui proces de raportare anuală sistematică.
- 103.** Începând din 2014, programul va include și obiective în domeniul statisticilor referitoare la întreprinderi și la comerț și nu va mai fi necesar un program separat dedicat modernizării statisticilor europene referitoare la întreprinderi și la comerț⁷³.

⁷¹ *Opinion on the Draft Commission Annual Statistical Programme 2012* (Aviz cu privire la versiunea preliminară a Programului statistic anual 2012 al Comisiei), 28 martie 2011.

⁷² COM(2011) 928 final, 21 decembrie 2011 – Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind programul statistic european pentru perioada 2013-2017. Nu se oferă nicio explicație cu privire la faptul că s-a înaintat o propunere de regulament și nu o propunere de decizie.

⁷³ Actualul program MEETS (*Modernisation of European Enterprise and Trade Statistics* – Modernizarea statisticilor europene referitoare la întreprinderi și comerț) va lua sfârșit la 31 decembrie 2013.

- 104.** Implementarea programului urmează să fie finanțată prin două cadre financiare multianuale diferite (2007-2013 și 2014-2020), suma totală ridicându-se la 299,4 milioane de euro. În cadrul evaluării *ex ante* și al evaluării de impact a programului, nu s-au analizat posibilități de asigurare a unei mai bune sincronizări între programul statistic multianual și planificarea financiară multianuală.
- 105.** Pentru obiectivul „Punerea în aplicare a noi metode de producere a statisticilor europene”, s-au alocat 146,6 milioane de euro. Nu se furnizează însă niciun fel de detalii suplimentare cu privire la defalcarea acestei sume și, de altfel, nici cu privire la rolul „organizațiilor non-profit” care sunt eligibile pentru granturi⁷⁴ și care au drept obiective și activități principale promovarea și sprijinirea punerii în aplicare a Codului de bune practici și a noilor metode de producere a statisticilor europene vizând îmbunătățirea eficienței și sporirea calității la nivel european.

⁷⁴ Articolul 11 alineatul (3) din propunerea de regulament.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

- 106.** Informațiile statistice sunt esențiale pentru procesul democratic și pentru buna guvernare în Europa. De asemenea, încrederea publică în informațiile statistice europene este vitală în contextul unei Uniuni în care deciziile politice trebuie să fie bazate pe probe și în care din ce în ce mai multe decizii sunt determinate în mod direct de date statistice sau de indicatori derivați pe baza acestor date.
- 107.** Uniunea Europeană, statele membre care o compun și autoritățile statistice din cadrul lor trebuie să respecte obligațiile prevăzute la articolul 338 TFUE referitor la elaborarea statisticilor cu respectarea principiilor de imparțialitate, fiabilitate, obiectivitate, independență științifică, eficiență a costurilor și confidențialitate a informațiilor statistice. Din 2005, s-au depus eforturi semnificative în vederea consolidării Sistemului statistic european. Trecerea la un cadru mai bun de asigurare a calității statisticilor europene reprezintă însă un proces lent, încă nefinalizat, care prezintă dificultăți pentru toți cei implicați.

RECOMANDAREA 1

Uniunea Europeană, statele membre care o compun și autoritățile statistice din cadrul lor au responsabilitatea comună de a veghea la păstrarea încrederii în procesul democratic în Europa. Uniunea, statele membre și autoritățile statistice ar trebui să consolideze sistemul statisticilor europene astfel încât să se garanteze existența independenței profesionale, alocarea unor resurse suficiente și o supraveghere eficace, cu un sistem de sancțiuni și cu măsuri prompte de ameliorare în cazul situațiilor de nerespectare a standardelor de calitate.

- 108.** Referitor la implementarea Codului de bune practici al statisticilor europene, auditul a pus în lumină faptul că a avut loc doar o implementare parțială și că implementarea integrală continuă să reprezinte un obiectiv dificil pentru toate părțile implicate, atât la nivel european, cât și în cadrul statelor membre. Codul stabilește standarde foarte ridicate, dar nu dispune de instrumente solide de verificare și de impunere a aplicării. Comisia nu a cooptat guvernele naționale la asumarea responsabilității de a respecta și de a aplica prevederile codului. De asemenea, Comisia nu a luat încă toate măsurile necesare pentru a se asigura că respectă ea însăși pe deplin aceste prevederi. Este nevoie de informații mai bune cu privire la stadiul curent de implementare a codului în întregul Sistem statistic european. Inițiativele recente ale Comisiei care vizează să impulsioneze aplicarea integrală a codului merg într-o direcție bună, dar nu sunt suficient de cuprinzătoare pentru a răspunde tuturor problemelor. Persistă o situație de ambiguitate în ceea ce privește obligativitatea respectării codului, nu s-a propus încă un mecanism de inspecție pentru cazurile privind eventuale denaturări ale datelor și, de asemenea, nu s-a formulat nicio propunere vizând crearea unei funcții independente de control.

RECOMANDAREA 2

Pentru a asigura o implementare integrală a Codului de bune practici al statisticilor europene, Comisia ar trebui:

- (a) să propună modificări ale cadrului de reglementare aplicabil elaborării statisticilor europene, modificări care să furnizeze, la nivelul UE și la nivel național, o bază solidă pentru evaluare, pentru impunerea aplicării și, acolo unde se dovedește necesar, pentru verificare și pentru inspecție, atât în ceea ce privește cadrul instituțional al elaborării de statistici, cât și procesele statistice și informațiile statistice rezultate;
- (b) să ia măsurile necesare pentru a asigura securitatea juridică referitor la natura obligației de a respecta Codul de bune practici;
- (c) legat de literele (a) și (b) de mai sus, să propună crearea unei funcții de supraveghere care să exercite control asupra evaluărilor, a verificărilor și a inspecțiilor, acest lucru putându-se realiza, de exemplu, prin extinderea competențelor Comitetului consultativ european pentru guvernanță statistică (ESGAB);
- (d) să consolideze independența profesională a „șefului statistică al Uniunii Europene”, numindu-l pentru un mandat cu durată fixă, în urma primirii unui aviz favorabil din partea ESGAB și a aprobării Parlamentului European și a Consiliului;
- (e) să își adapteze decizia internă cu privire la rolul Eurostat, aliniind-o la cerințele Codului de bune practici, să ia măsuri astfel încât Eurostat să poată aplica fără restricții prevederile protocolului său referitor la accesul imparțial la date și să retragă gradual mecanismul utilizării de credite operaționale subdelegate pentru elaborarea statisticilor, mecanism care face ca Eurostat să fie parțial dependent financiar de alte servicii din cadrul Comisiei;
- (f) să lanseze noul exercițiu de evaluări *inter pares* în cadrul Sistemului statistic european, exercițiu pe care l-a prevăzut pentru 2013, asigurând examinarea respectării tuturor principiilor Codului de bune practici și includerea unei componente externe solide, care să permită realizarea de evaluări independente și obținerea de rezultate care să fie comparabile;
- (g) să analizeze posibilitatea introducerii de evaluări *inter pares* „continue” care să examineze, pe rând, domeniile statistice cele mai importante; să includă în sfera acestor evaluări întregul lanț de producție a statisticilor, inclusiv furnizorii de date administrative.

- 109.** Din cauza deficiențelor legate de modul de concepere a Programului statistic 2008-2012, există probleme care afectează utilizarea eficace a acestuia ca instrument de planificare, monitorizare și dare de seamă în sprijinul unei mai bune elaborări a statisticilor europene. Eurostat a realizat progrese în ceea ce privește gestionarea granturilor, dar achizițiile continuă să fie afectate de deficiențe. Redefinirea activităților statistice în raport cu noile provocări apărute s-a dovedit mai lentă decât se preconizase. Propunerea de program pentru perioada 2013-2017 oferă posibilitatea redefinirii funcționării SSE astfel încât acesta să aibă o eficiență și o flexibilitate crescută.

RECOMANDAREA 3

Pentru a valorifica la maximum posibilitățile oferite de viitorul program statistic european aferent perioadei 2013-2017, Eurostat ar trebui:

- (a) să completeze acțiunile de implementare incluse în Programul statistic european cu ținte precise și pași-cheie precis determinați, elemente care să fie (re)definite în fiecare an în cadrul programelor statistice anuale și care să fie urmărite prin intermediul unui proces de raportare anuală sistematică și agregată, către Parlamentul European și către Consiliu;
- (b) să facă uz de posibilitatea de a revizui programul în cursul implementării acestuia, în cazul unor schimbări importante, analizând, de asemenea, în ce măsură ar fi adecvată prelungirea programului, pentru a-l sincroniza cu cadrul financiar multianual 2014-2020;
- (c) să asigure o reanalizare sistematică a priorităților statistice, în special prin evaluări periodice ale relevanței diverselor produse statistice și ale costurilor și sarcinii care revin SSE, membrilor acestuia, precum și respondenților;
- (d) să încurajeze, în contextul redefinirii priorităților, inovația în domeniul statistic, acolo unde este cazul, de exemplu prin renunțarea graduală la anumite produse statistice existente, în schimbul altora noi;
- (e) să furnizeze un sprijin mai bun pentru funcționarea ESAC, prin informații mai detaliate și mai precis orientate referitor la implicațiile bugetare și financiare ale deciziilor de programare statistică și referitor la implementarea programelor statistice;
- (f) să simplifice gestiunea financiară a granturilor și să crească nivelul de eficiență a acesteia, prin utilizarea unor bareme standard de costuri unitare, în cazul cheltuielilor de personal, și a sumelor forfetare, în cazul seturilor de date furnizate prin intermediul sondajelor; în acest context, ar trebui să analizeze posibilitatea de a aplica, pentru gestionarea granturilor, un sistem bazat pe performanța obținută, care să depindă de un set de indicatori specificați și de obiective convenite;
- (g) să sprijine consolidarea concurenței în cadrul procedurilor de achiziții, în special prin creșterea ponderii deținute de criteriul prețului în procedura ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic și prin evitarea pragurilor minime care dăunează concurenței prețurilor.

Prezentul raport a fost adoptat de Camera IV, condusă de domnul Louis GALEA, membru al Curții de Conturi, la Luxemburg, în ședința sa din 26 iunie 2012.

Pentru Curtea de Conturi

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA
Președinte

ANEXĂ

**SITUAȚIA PUNERII ÎN APLICARE A ACȚIUNILOR DE AMELIORARE
CARE AU FOST RECOMANDATE ÎN CADRUL EVALUĂRIILOR *INTER PARES*
(SITUAȚIA ÎN MARTIE 2011)**

Principiu		Număr de acțiuni de ameliorare recomandate în urma evaluărilor <i>inter pares</i>				
		Total	Finalizate			
			Febr. 2008	Mai 2009	Mart. 2010	Mart. 2011
1	Independența profesională	34	1	9	4	7
2	Mandatul pentru culegerea datelor	25	1	8	2	3
3	Adecvarea resurselor	48	1	18	12	2
4	Angajamentul privind calitatea	103	1	28	8	13
5	Confidențialitatea statistică	43	2	19	4	6
6	Imparțialitate și obiectivitate	46	2	16	9	6
7	Metodologie solidă	46	3	15	6	5
8	Proceduri statistice adecvate	40	2	10	6	4
9	Sarcină neexcesivă pentru respondenți	54	0	16	6	3
10	Raportul cost-eficacitate	48	0	16	7	6
11	Relevanța	27	1	11	7	4
12	Acuratețe și fiabilitate	35	1	7	7	4
13	Promptitudinea și punctualitatea	14	0	5	2	3
14	Coerența și comparabilitatea	33	1	9	4	4
15	Accesibilitatea și claritatea	81	2	29	10	6
Total		677	18	216	94	76
%		100 %	3 %	32 %	14 %	11 %

Sursa: Raportul anual 2011 al ESGAB.

Număr de acțiuni de ameliorare nefinalizate (martie 2011)								Inclusă într-o nouă acțiune (c)	Totalul acțiunilor rămase (b-a+c)
Progresul acțiunii depinde acum de factori din afara INS-ului	Nu se mai preconizează alte activități	Acțiune în curs, pentru care încă nu s-a ajuns la data-limită	Întârzieri în cadrul INS-ului	În curs – fără un termen anume	Inclusă într-o nouă acțiune (a)	Total (b)			
6	1	1	2	3	0	13		0	13
3	0	2	0	6	0	11		0	11
4	0	4	1	6	0	15		0	15
3	1	22	12	12	3	53		4	54
0	1	2	1	8	0	12		0	12
1	0	2	3	7	0	13		0	13
1	0	4	2	9	1	17		1	17
0	0	11	1	6	0	18		0	18
3	0	7	1	17	1	29		1	29
3	0	7	3	6	0	19		1	20
0	0	2	0	2	0	4		0	4
0	0	4	3	7	2	16		1	15
1	0	0	0	3	0	4		1	5
1	1	3	2	7	1	15		2	16
1	0	9	4	17	3	34		2	33
27	4	80	35	116	11	273		13	275
4 %	1 %	12 %	5 %	17 %	2 %	40 %			

RĂSPUNSURILE COMISIEI

SINTEZĂ

II.

Articolul 338 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene oferă un temei juridic general pentru statisticile europene. În conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 223/2009, statisticile europene sunt elaborate în comun de Eurostat și de autoritățile statistice naționale în cadrul sistemului statistic european, care este un parteneriat ce operează în conformitate cu principiul subsidiarității.

III.

Comisia împărtășește punctul de vedere al Curții conform căruia Codul de bune practici oferă Sistemului statistic european (SSE) un cadru ambițios pentru elaborarea de statistici europene de înaltă calitate. De asemenea, Comisia recunoaște faptul că respectivul Cod de bune practici al statisticilor europene reprezintă o provocare pentru SSE în ansamblu și continuă să sprijine SSE în eforturile depuse privind implementarea deplină a Codului de bune practici.

IV.

Eurostat colectează informații anuale privind progresele realizate în ceea ce privește implementarea Codului în statele membre și va continua să îmbunătățească și să exploateze aceste informații pentru a identifica progresele și domeniile cu dificultăți, inclusiv prin acțiuni de evaluare *inter pares*, în conformitate cu recomandările formulate de Curte. Comunicarea COM(2011) 211 a fost emisă pentru sprijinirea implementării Codului. Angajamentele privind consolidarea încrederii în datele statistice vor oferi un mecanism important pentru implicarea directă a guvernelor statelor membre și pentru identificarea acțiunilor prioritare care sunt necesare pentru punerea în aplicare a Codului. Elementele Codului sunt incluse în legea statistică, astfel cum a fost adoptată în 2009 și propusă a fi modificată în 2012. Aceste elemente sunt și, respectiv, vor fi obligatorii din punct de vedere juridic. Principiile statistice sunt prevăzute în tratat și în legislația statistică sectorială pentru toate domeniile statistice.

RĂSPUNSURILE COMISIEI

OBSERVAȚII

V.

Programul statistic comunitar (PSC) pentru perioada 2008-2012 a fost conceput pe baza lecțiilor desprinse din programul multianual anterior și din evaluările acestuia. Deficiențele observate de Curte în proiectarea PSC 2008-2012 au fost abordate de Eurostat în proiectarea Programului statistic european (PSE) 2013-2017, ceea ce va permite, de asemenea, stabilirea unor obiective și repere mai precise, o mai bună planificare și monitorizare în scopul asumării responsabilității. Repriorizarea activităților progresează începând din 2010 în contextul noii abordări de stabilire a priorităților pe baza unei strategii, iar Eurostat intenționează să consolideze această abordare pentru următorul program pe cinci ani.

VI.

În opinia Comisiei, Codul de bune practici conține elementele necesare ale unui sistem care urmărește să asigure statistici europene fiabile și credibile. Inițiativele recente elaborate de Comisie și propunerile formulate până în prezent, astfel cum au fost precizate în COM(2011) 211, permit consolidarea punerii în aplicare a principiilor acestui instrument, conceput pentru a fi un instrument de autoreglementare în contextul Sistemului statistic european, funcționând în conformitate cu principiul parteneriatului dintre membrii săi, prevăzut de Regulamentul (CE) nr. 223/2009 privind statisticile europene.

19.

După publicarea Raportului pe 2008 al Comisiei către Parlamentul European și către Consiliu, Comisia a început monitorizarea anuală a acțiunilor de îmbunătățire a evaluărilor *inter pares*, identificate în rapoartele de evaluare *inter pares*, pentru a asigura conformitatea deplină cu Codul de bune practici. Au fost îndeplinite multe acțiuni, în timp ce altele sunt în curs de desfășurare. În urma rezultatelor exercițiului anual de monitorizare din 2012, Comisia va publica o listă completă a celorlalte măsuri, precum și calendarul de punere în aplicare a acestora. În plus, Comunicarea Comisiei COM(2011) 211 a fost emisă pentru a consolida implementarea Codului și se referă la consolidarea principiului privind independența profesională ca parte a revizuirii Regulamentului (CE) nr. 223/2009.

23.

În 2011, Grupul de lucru al SSE pe tema calității (*Sponsorship on Quality*) a propus o serie de modificări la Codul de bune practici. Acest grup operativ a fost compus din zece state membre și a fost prezidat în comun de către Biroul Statistic al Norvegiei și Eurostat. Modificările aduse Codului de bune practici în 2011 au fost limitate la cele care au fost considerate necesare pentru a asigura că standardele Codului continuă să reflecte nevoile Sistemului statistic european și pentru a menține continuitatea cu versiunea anterioară a Codului.

25.

Noile angajamente privind încrederea în datele statistice vor oferi o modalitate prin care guvernele naționale să se angajeze în mod oficial să adere la Codul de bune practici. Acestea vor fi semnate de către guvern la cel mai înalt nivel și vor identifica acțiunile care intră în responsabilitatea guvernelor și care vizează îmbunătățirea respectării Codului, împreună cu termenele pentru punerea lor în aplicare.

28.

Evaluările *inter pares* au implicat doi experți de la institutele naționale de statistică (INS) și un expert de la Eurostat, bazându-se pe o metodologie comună pentru efectuarea evaluărilor *inter pares*. Concluziile au avut drept fundament interviurile cu părțile interesate și documentația furnizată. Echipele *inter pares* nu au avut niciun mandat pentru solicitarea accesului la informații specifice provenite de la departamentele guvernamentale.

RĂSPUNSURILE COMISIEI

Conform observațiilor Curții de Conturi menționate la punctul 54, Regulamentul (CE) nr. 679/2010 a introdus, în 2010, competențe în materie de audit pentru Comisie, în contextul procedurii deficitului excesiv.

31.

În raportul său anual de monitorizare prezentat Comitetului pentru Sistemul statistic european în noiembrie 2011, Eurostat a declarat că nu a fost întotdeauna clar dacă au fost finalizate acțiunile înregistrate drept „în desfășurare”. De asemenea, Eurostat a concluzionat că institutele naționale de statistică ar trebui să prevadă unele detalii privind rezultatul final al activităților finalizate. Aceste modificări au fost puse în aplicare în exercițiul de monitorizare din 2012.

32.

Lista acțiunilor de îmbunătățire a evaluărilor *inter pares* a inclus sarcini care puteau fi realizate pe termen scurt, mediu și lung. Monitorizarea anuală continuă să țină evidența acestor acțiuni, iar pentru exercițiile anuale de monitorizare din 2011 și 2012, institutele naționale de statistică au fost solicitate să identifice orice nouă acțiune lansată pentru a se îmbunătăți conformitatea cu Codul de bune practici. INS au raportat câteva măsuri noi de îmbunătățire în ambele exerciții de evaluare, legate de diferite principii enunțate în Cod. În plus, institutele naționale de statistică oferă, de asemenea, informații anuale privind măsura în care Codul a fost extins altor furnizori de date naționale.

34.

Se preconizează adoptarea de către Comisie, în primul semestru, a unei noi decizii privind Eurostat. Aceasta va aduce statutul Eurostat în conformitate cu Codul de bune practici al statisticilor europene, revizuit și actualizat de către Comitetul pentru Sistemul statistic european (CSSE) la 28 septembrie 2011. Decizia abordează independența profesională cu privire la Eurostat și se referă, în special, la statutul și la responsabilitățile funcționale ale directorului general, în special în calitatea acestuia de statistician-șef.

35.

Unul dintre obiectivele acestei noi decizii a Comisiei privind Eurostat este de a redefini rolul și responsabilitățile Eurostat în cadrul organizării interne a Comisiei, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 223/2009, ținându-se seama, de asemenea, de propunerea de modificare adoptată de Comisie la 17 aprilie 2012 [COM (2012) 167].

36.

Eurostat este o Direcție generală a Comisiei aflată în responsabilitatea politică a unui comisar, astfel cum se prevede în acordul de cooperare dintre comisar, cabinetul acestuia și Eurostat. Cu toate acestea, noua decizie a Comisiei privind Eurostat asigură că directorul general al Eurostat are competența exclusivă de a decide cu privire la metodele, standardele și procedurile statistice, precum și cu privire la conținutul datelor statistice și la momentul în care acestea se vor da publicității și acționează independent atunci când îndeplinește sarcini statistice.

37.

Noua decizie a Comisiei privind Eurostat a fost elaborată ținând seama de decizia Comisiei privind OLAF, cu toate că nu va fi o reproducere a acesteia. Totuși, aceasta abordează independența profesională a Eurostat și a directorului general al acestuia.

38.

Comisia este supusă deja obligativității, în temeiul Statutului funcționarilor, de a se asigura că procedurile de recrutare a directorului general sunt transparente, în conformitate cu Statutul funcționarilor. Această obligativitate este subliniată, de asemenea, în noua decizie.

39.

Actualul Statut al funcționarilor prevede un cadru juridic adecvat, de natură să asigure că personalul UE este selectat și numit pe bază de merit. Acest lucru este reflectat, în special, în articolele 27-29 din Statutul funcționarilor, care garantează, de asemenea, transparența acestui proces.

RĂSPUNSURILE COMISIEI

40.

Comisia consideră că subdelegările de credite către Eurostat de către alte direcții generale nu contravin principiilor independenței profesionale și adecvării resurselor. Într-adevăr, acțiunile în domeniul statistic pot fi stabilite de către Parlamentul European și Consiliu, dacă este cazul cu un pachet financiar specific sau în cadrul programelor care vizează politici specifice. Aceasta permite adaptarea resurselor financiare la nevoi statistice specifice. Regulamentul financiar permite astfel de subdelegări, iar normele asigură asumarea responsabilității și transparența.

41.

Noua decizie privind Eurostat abordează rolul specific al Eurostat privind managementul calității în cadrul procedurii deficitului excesiv și al statisticilor finanțelor publice, prevăzut în „pachetul de șase măsuri”.

Actul delegat privind investigațiile și amenziile pentru manipularea statisticilor specifică atribuțiile care îi revin Eurostat. Acesta va avea responsabilitatea generală privind investigațiile.

43.

În ceea ce privește publicarea datelor statistice speciale, în prezent există dispoziții privind tratarea datelor administrative referitoare la furnizarea de statistici privind procedura deficitului excesiv, resursele proprii, precum și remunerațiile și pensiile care nu sunt conforme cu principiul 6 din Codul de bune practici. Comisia va analiza măsurile suplimentare care sunt necesare pentru a permite Eurostat să se conformeze pe deplin cerințelor de imparțialitate din Codul de bune practici.

44.

Există deja în derulare o acțiune menită să consolideze coordonarea între direcțiile generale responsabile de politici și Eurostat privind activitatea statistică. Începând cu jumătatea lunii noiembrie 2011, un domeniu nou ce apare în tabloul privind Planificarea acțiunilor (PA) impune ca toate direcțiile generale și serviciile care introduc elemente noi în Planificarea acțiunilor să precizeze dacă un post din PA conține aspecte statistice; o notă comună emisă de către Secretarul general și Directorul general al Eurostat a informat direcțiile generale de politici cu privire la necesitatea consultării Eurostat, într-o etapă incipientă, atunci când propune noi instrumente juridice cu aspecte statistice; funcționarii SG responsabili pentru consultările inter-servicii și evaluările impactului vor fi implicați în continuare în identificarea timpurie a domeniilor în care ar putea fi necesare informații și implicarea Eurostat; noua decizie a Comisiei privind rolul Eurostat aduce mai multe clarificări privind rolul de coordonator stabilit deja pentru Eurostat, prin explicitarea obligației tuturor direcțiilor generale și a serviciilor de a implica Eurostat într-un stadiu incipient în toate inițiativele cu aspecte statistice. În plus, serviciul de audit intern efectuează în prezent un audit la nivelul Comisiei care poate avea drept rezultat identificarea recomandărilor de a consolida în continuare acest rol.

46.

Punerea în aplicare a rundei următoare de evaluări *inter pares* este strâns legată de dispozițiile de revizuire necesare în cazul angajamentelor privind încrederea în statistici, care în prezent sunt semnate cu statele membre. Se preconizează că dispozițiile privind evaluările *inter pares*, inclusiv domeniul de aplicare, componența și testarea vor fi aprobate de Comitetul SSE în noiembrie 2012.

47.

Grupul operativ al SSE pe tema calității (*Sponsorship on Quality*), din care fac parte Comisia și statele membre, menționat în răspunsul la punctul 23, a elaborat un cadru pentru asigurarea calității care este dezvoltat în continuare, urmând a fi publicat în 2012. Cadru pentru asigurarea calității va fi utilizat pentru a îndruma Eurostat și institutele naționale de statistică în legătură cu metodele și instrumentele care ar putea fi adoptate pentru implementarea Codului de bune practici. Îndrumările vor servi drept material util de planificare, monitorizare și formare pentru institutele statistice și vor constitui un document de referință esențial pentru evaluatori atunci când efectuează evaluări *inter pares*.

RĂSPUNSURILE COMISIEI

48.

A se vedea răspunsul la punctul 46 de mai sus.

49.

Domeniul de aplicare a viitoarelor evaluări *inter pares* va lua în considerare resursele și competențele de care dispune Comisia. Evaluările *inter pares* referitoare la domeniile statistice individuale din fiecare INS nu sunt practice din punct de vedere economic pentru toate procesele statistice. Cu toate acestea, Comisia ar putea decide să evalueze un proces statistic într-un anumit stat membru, în cazul în care există o preocupare justificată cu privire la calitatea datelor și în cazul în care statul membru dorește să participe la o astfel de evaluare.

50.

A se vedea răspunsul la punctul 46 de mai sus.

56.

Vizitele de dialog în amonte sunt proceduri incluse în evaluarea riscurilor, astfel cum se prevede în Regulamentul (CE) nr. 479/2009.

57.

Datele și constatările vizitelor de dialog și ale vizitelor cu caracter metodologic sunt publicate pe website-ul Eurostat, urmând a fi publicate și datele și constatările vizitelor de dialog din amonte.

61.-63.

În propunerea sa de regulament de modificare a Regulamentului nr. 223/2009 privind statisticile europene [COM(2012) 167 final], adoptată la 17 aprilie 2012, Comisia a prevăzut dispoziții care să consolideze independența profesională a institutelor naționale de statistică (a se vedea, în special, articolul 5a din propunere), precum și mandatul acestora de a utiliza evidențele administrative în scopuri statistice (a se vedea articolul 17a din propunere). Această propunere cuprinde, de asemenea, o bază juridică pentru angajamentele privind încrederea în datele statistice. Se propune ca statelor membre să li se solicite să semneze și să pună în aplicare un astfel de angajament, pe care să îl contrasemneze Comisia. În acest fel, Comisia va stabili că nivelul de ambiție al angajamentului, îndeosebi al acțiunilor de îmbunătățire identificate, este suficient de ridicat.

64.

Exercițiul-pilot cerut de Consiliu s-a dovedit a fi un succes în ceea ce privește țările participante. Începând din aprilie 2012, un stat membru a semnat deja și a implementat parțial angajamentul, iar în alte șase state membre lucrările au demarat, având drept rezultat un nivel diferit al progreselor realizate. S-a preconizat ca atelierul planificat pentru mai 2012 să ofere un alt impuls important eforturilor de punere în aplicare a acestei inițiative, chiar dacă în această etapă nu a fost adoptat temeiul său juridic.

65.

Încă de la introducerea sa în 2005, Codul de bune practici a rămas în mod indubitabil un instrument de autoreglementare care stabilește standardele pentru dezvoltarea, elaborarea și difuzarea de statistici europene. Angajamentele privind încrederea în datele statistice, care vor fi semnate de statele membre, identifică acțiunile specifice necesare în vederea remedierii anumitor standarde din Codul de bune practici, în acest fel conferind un caracter mai constrângător anumitor aspecte din Codul de bune practici.

66.

Pe lângă competențele specifice în materie de audit acordate Eurostat în ceea ce privește datele privind procedura deficitului excesiv [Regulamentul (CE) nr. 479/2009 al Consiliului], Comisiei i-au fost conferite competențe de investigare a cazurilor de denaturare a datelor privind deficitul și datorita la nivelul administrațiilor publice, ca urmare a unei acțiuni intenționate sau neglijenței grave [Regulamentul (UE) nr. 1173/2011]. Cu toate acestea, mecanismele de inspecție nu sunt adecvate pentru toate domeniile statistice și, prin urmare, nu pot fi generalizate.

67.

Recomandările Comitetului consultativ european pentru guvernare statistică (*European Statistical Governance Advisory Board*, ESGAB) sunt valoroase și se pun în practică în cazul în care Comisia împărtășește opinia acestuia și are resursele necesare pentru a le pune în aplicare.

RĂSPUNSURILE COMISIEI

Recunoscând că anumite aspecte ale cadrului operațional al ESGAB trebuie clarificate sau precizate în continuare, în prezent Comisia nu vede o necesitate urgentă de a propune o actualizare a Deciziei nr. 235/2008/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 2008 de instituire a Comitetului consultativ european pentru guvernanta statistică. Acest lucru se datorează faptului că ESGAB operează în prezent într-un mod foarte eficient și își îndeplinește rolul foarte bine chiar și în cadrul actual. Acest lucru a fost prezentat în COM(2011) 211: „În urma evaluării rolului și eficacității ESGAB, Comisia așteaptă cu interes să continue cooperarea cu acest comitet, întrucât aceasta s-a dovedit, încă din anul 2009 când a fost inițiată, a fi benefică pentru Comisie. Comisia preconizează că ESGAB va beneficia de pe urma consolidării punerii în aplicare și a monitorizării Codului bunelor practici. În concordanță cu decizia de înființare a ESGAB, Comisia va ține cont de experiența acumulată și va face, dacă va fi necesar, propuneri suplimentare privind funcționarea acestui comitet.”

72.

Cu toate că nu a fost elaborată o evaluare *ex-ante* a Programului statistic comunitar pentru perioada 2008-2012, propunerea de decizie a Parlamentului European și a Consiliului privind Programul statistic comunitar (PSC) pentru perioada 2008-2012 a fost o continuare a programului precedent (PSC 2003-2007) și s-a bazat pe evaluările și concluziile desprinse din acesta.

73.

Raportul COM (2010) 346 privind evaluarea intermediară a Programului statistic comunitar pentru perioada 2008-2012 a fost doar un rezumat al activităților efectuate în cadrul evaluării intermediare.

74.

Obiectivele unui program pe cinci ani trebuie să fie precise, dar, în același timp, suficient de ample pentru a permite o flexibilitate în perioada de programare.

75.

Raportul de evaluare a abordat elementele esențiale pentru a doua jumătate a programului, pe care le menționează Curtea, dar nu a fost luată în considerare o revizuire a programului din cauza duratei procesului de adoptare a deciziei privind programul revizuit (codecizie).

75. (a)

Cu toate că nu au fost acoperite de o revizuire a PSC 2008-2012, evoluțiile importante menționate de Curte, care au avut loc după adoptarea programului pe cinci ani, au fost abordate de Eurostat în practică prin reorganizarea din 2012 și redistribuirea a aproximativ 50 de angajați în contextul înființării unei direcții dedicate exclusiv statisticilor financiare guvernamentale.

75. (b)

A se vedea răspunsul la punctul 75 litera (a).

75. (c)

Acțiunile referitoare la aceste inițiative sunt efectuate, de asemenea, pe baza creditelor subdelegate de alte direcții generale.

76.

Revizuirea actualului program pe cinci ani nu ar fi fost utilă având în vedere durata procedurii de revizuire a deciziei CSP. Deși nu sunt însoțite de o revizuire a PSC 2008-2012, toate problemele semnalate de către Curte la punctul 75 literele (a) – (e) au fost abordate prin măsuri adecvate, după cum se reflectă în Programele de lucru statistice anuale. Evaluarea necesității unei revizui a PSC este, de asemenea, o decizie politică, nu doar o decizie de gestionare.

RĂSPUNSURILE COMISIEI

77.

În ceea ce privește programul actual, nu vor fi elaborate alte rapoarte în afara celor cerute prin lege: un raport privind evaluarea intermediară și raportul final de evaluare. Aceste rapoarte garantează că vor fi îndeplinite în totalitate cerințele de raportare impuse prin Decizia nr. 1578/2007/CE privind Programul statistic comunitar 2008-2012. Cu toate acestea, se are în vedere consolidarea substanțială a unui nivel superior al obligației juridice actuale, astfel încât să existe rapoarte de monitorizare mai frecvente pentru următorul Program statistic european 2013-2017, precum și conexiunea dintre programul pe cinci ani și programele anuale, realizându-se o legătură între rezultatele programelor anuale de acțiuni și obiectivele programului pe cinci ani. Acest lucru va facilita monitorizarea implementării obiectivelor PSE 2013-2017. Prin alinierea programelor de lucru statistice anuale cu planurile de gestionare, vor fi reflectate mai bine în rapoartele anuale de activitate realizările obținute de PSE 2013-2017.

78.

Cu toate că la începutul PSC 2008-2012 nu s-a efectuat o raportare sistematică privind furnizarea rezultatelor programelor de lucru statistice anuale, monitorizarea diferitelor rezultate ale programelor anuale de lucru s-a efectuat cu regularitate la diferite niveluri de management. În plus, începând cu 2012 este posibilă o mai mare sinergie între programele anuale de lucru și planurile de gestionare și se monitorizează fiecare rezultat/acțiune din programul anual de activitate de două ori pe an, pentru a permite raportarea sistematică. Acest lucru va permite, de asemenea, o mai bună reflectare a realizărilor programelor de lucru anuale în cadrul rapoartelor anuale de activitate.

79.

Comisia este de acord cu evaluarea CCE potrivit căreia ESAC (*European Statistical Advisory Committee* – Comitetul consultativ european pentru statistică) este un organism eterogen. Comitetul a avut greutate în a identifica poziții comune și în a fi concret cu privire la necesitățile sale și nu a reușit să îndrume Eurostat pentru ca acesta să poată furniza documente care sunt mai bine adaptate nevoilor sale.

81.

Acordurile de grant și contractele de achiziții publice sunt cele două instrumente principale prevăzute de Regulamentul financiar pentru a sprijini implementarea programelor.

82.

În conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 223/2009 privind statisticile europene, institutele naționale de statistică și alte autorități naționale desemnate de statele membre pot primi granturi fără a fi necesară o cerere de propuneri, în conformitate cu articolul 168 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2342/2002 al Comisiei din 23 decembrie 2002 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1605/2002 al Consiliului privind Regulamentul financiar aplicabil bugetului general al Comunităților Europene.

83.

Simplificarea gestionării granturilor este o prioritate pentru Comisie. Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind Programul statistic european 2013-2017 precizează că sumele forfetare, dacă este cazul, pot fi utilizate pentru acțiuni statistice bazate pe anchete. În plus, vor fi dezvoltate în continuare inițiativele actuale menite să reducă riscul de erori prin utilizarea de baremuri standard privind costurile unitare. Acest lucru va fi completat cu măsuri de simplificare suplimentare bazate pe dispozițiile relevante pe care le poate oferi Regulamentul financiar revizuit începând din 2013.

84.

Au fost convenite deja acțiunile corective, acestea fiind puse în aplicare atât în domeniul gestionării financiare a granturilor, cât și al executării controalelor.

Întrucât majoritatea cheltuielilor declarate de beneficiari se referă la cheltuielile cu personalul, a fost introdusă o simplificare a modului de declarare a cheltuielilor. Baremele auditate ale costurilor unitare au fost introduse pentru a se raporta cheltuielile cu personalul, fiind deja utilizate de o serie de beneficiari ai ESTAT.

În ceea ce privește controalele, au fost adoptate îmbunătățiri suplimentare. În special, în plus față de controalele obligatorii *ex-ante* puse în practică în conformitate cu Regulamentul financiar și care acoperă 100 % din tranzacțiile financiare, se efectuează controale suplimentare *ex-ante* și *ex-post* bazate pe evaluarea riscului.

RĂSPUNSURILE COMISIEI

87.

Aceleași observații ca pentru punctul 83.

88.

Comisia este de acord cu observațiile Curții privind necesitatea de a se consolida procedura pentru efectuarea controalelor *ex-ante* consolidate, desfășurate asupra unui eșantion de operațiuni. Procedura a fost revizuită pe baza comentariilor formulate de către Curte.

88. (d)

Comisia este de acord cu opinia Curții în ceea ce privește necesitatea de a se evalua riscul general de eroare, și, în acest scop, a elaborat îndrumări pentru serviciile sale. Ca acțiune subsecventă, o astfel de evaluare a fost raportată de Eurostat în Raportul anual de activitate pe 2011.

90.

Comisia subliniază faptul că Raportul pe 2011 al Unității de audit intern a Eurostat responsabilă de achizițiile publice a identificat riscurile potențiale, fără a evidenția o apariție a riscului de favoritism în mediul Eurostat.

91.

Comisia împărtășește constatarea Curții, conform căreia este necesar să se analizeze în continuare concentrarea pieței. Ca urmare a Raportului IAC al Eurostat privind achizițiile publice, în prezent se pun în aplicare, conform calendarului, planuri de acțiuni pentru abordarea concentrării pieței și a dificultăților privind criteriile de selecție și de atribuire, astfel cum au fost descrise în răspunsul la punctul 92 de mai jos.

92.

Comisia subliniază faptul că planul de acțiune conceput de Eurostat imediat după finalizarea Raportului IAC a fost implementat în conformitate cu planificarea, în special: caietul de sarcini standard și îndrumările în atenția redactorilor au fost revizuite pentru a se ține seama de recomandările auditului. Acestea sunt aplicabile începând din ianuarie 2012, mai mult de 50 de membri ai personalului beneficiind de formare în domeniu. A fost organizat un curs suplimentar de formare internă specifică privind procesul de evaluare; cursul s-a axat pe deficiențele identificate de către auditori și pe criteriile de selecție și de atribuire și a fost pus la dispoziția a 97 membri ai personalului. Această formare a devenit obligatorie pentru președinții comitetului de evaluare. În februarie 2012 a fost furnizat conducerii DG un raport specific pentru analizarea în continuare a riscului privind o eventuală dependență excesivă de terți și situațiile de cvasimonopol. Publicitatea referitoare la cererile de oferte ale Eurostat a fost îmbunătățită printr-un acces direct de pe pagina principală de internet (o mai bună vizibilitate). IAC va efectua în timp util un audit de urmărire subsecventă.

93.

Comisia este de părere că utilizarea pragurilor minime pentru aspectul calitativ al criteriilor de atribuire în cadrul procedurii ofertei celei mai rentabile este o modalitate adecvată de garantare a calității, pentru serviciile care necesită un nivel ridicat de expertiză tehnică. Cu toate acestea, Comisia recunoaște preocuparea legitimă a Curții de a evita o slăbire a concurenței în materie de prețuri. Eurostat va reflecta asupra acestor obiective.

94.

Promovarea inovării statistice prin proiecte care vizează creșterea eficienței pe termen lung, în aplicarea comunicării COM (2009) 404, reprezintă una dintre prioritățile Eurostat, ca răspuns la reducerile bugetelor statelor membre.

RĂSPUNSURILE COMISIEI

96.

Încă de la începutul PSC, Eurostat a depus eforturi considerabile pentru efectuarea în timp util a analizei eficacității costurilor în domeniile cuprinse de program, în conformitate cu cerințele PSC (abordare bazată pe dovezi).

În pofida eforturilor depuse, nu a fost stabilită până în prezent o metodă armonizată de măsurare sistematică a costurilor și a sarcinii administrative în cadrul SSE. Lucrările privind o astfel de metodă ar putea fi percepute ca fiind și mai împovărătoare de către furnizorii de statistici pentru viitor, în contextul resurselor limitate.

Faptul că nu au fost înregistrate progrese în ceea ce privește stabilirea unei măsurări sistematice, precum și situația dificilă a membrilor SSE în contextul reducerilor bugetare legate de criza financiară și economică, au dus la instituirea unei abordări strategice pentru stabilirea priorităților în 2010. Această abordare ia în considerare, de asemenea, analiza costuri/sarcină administrativă, întrucât informațiile colectate până în prezent pe această temă – deși nu într-un mod sistematic – permit formularea unor rapoarte cu privire la ponderea cea mai mare a costurilor și a sarcinii administrative în elaborarea statisticilor europene. Strategia a dat deja rezultate. Comisia consideră, prin urmare, că nu a întârziat exercițiul de reprioritizare și că, pentru atingerea acestui obiectiv, nu este necesară o măsurare sistematică suplimentară a costurilor și a sarcinii administrative.

97.

Noul mecanism de stabilire a priorităților a dat deja rezultate și Eurostat își intensifică eforturile pentru îmbunătățirea eficienței mecanismului în viitor. În special, Eurostat a decis că sarcina asupra întreprinderilor impusă de regulamentul Intrastat va fi redusă. Acest lucru se va realiza prin punerea în aplicare a Proiectului privind datele statistice referitoare la piața unică (*Single Market Statistics Project*).

98.

Identificarea priorităților negative urmează o triplă abordare. În fiecare an se fac propuneri de abrogare/modificare a actelor juridice existente, de încetare a colectărilor voluntare de date, bazate pe acorduri tacite, și se fac propuneri pentru domeniile revizuite în vederea simplificării. Comisia este de acord cu Curtea, cu privire la necesitatea unor eforturi suplimentare pentru a încuraja inovarea statistică, dacă este cazul, propunând utilizatorilor să elimine treptat statisticile care devin mai puțin relevante în favoarea noilor statistici. Această preocupare este luată în considerare în mecanismul de stabilire a priorităților, în cadrul căruia Eurostat vizează reducerea sarcinii care rezultă din Regulamentul Intrastat (a se vedea, de asemenea, răspunsul la punctul 97).

99.

În prezent, Eurostat nu are informații armonizate și complete privind aceste consecințe bugetare și financiare în statele membre. Prin urmare, Eurostat a propus o abordare strategică pentru stabilirea priorităților: abordarea aleasă constituie o revizuire anuală a tuturor cerințelor existente privind statisticile din punctul de vedere al relevanței lor, astfel încât să se elibereze resurse suficiente pentru satisfacerea unor nevoi importante nou apărute.

104.

Nu a fost posibil să se sincronizeze perioada Programului statistic european 2013-2017 cu cea a cadrelor financiare multianuale următoare, întrucât Regulamentul (CE) nr. 223/2009 prevede că programul acoperă o perioadă de maximum cinci ani.

Cu toate acestea, în propunerea adoptată recent de modificare a Regulamentului (CE) nr. 223/2009, se propune ca, în viitor, programul să acopere o perioadă care corespunde perioadei cadrului financiar multianual.

RĂSPUNSURILE COMISIEI

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

107.

Comisia ar dori să reamintească faptul că SSE este responsabil cu elaborarea de statistici de înaltă calitate privind Europa. Ca toate sistemele de producție, reorganizarea producției pentru îmbunătățirea calității necesită timp. Prin urmare, Comisia nu poate fi de acord cu opinia Curții conform căreia această evoluție către o calitate superioară este lentă.

Recomandarea 1

Comisia este de acord cu observația Curții că Uniunea Europeană, statele sale membre și autoritățile acesteia în domeniul statistic au o responsabilitate comună pentru menținerea încrederii în procesul democratic al Europei. În ceea ce o privește, Comisia va continua să facă tot posibilul pentru a consolida sistemul statisticilor europene. Cu toate acestea, asigurarea independenței profesionale, a resurselor suficiente, a supravegherii efective, cu sancțiuni și măsuri de îmbunătățire rapidă atunci când nu sunt respectate standardele de calitate, reprezintă o responsabilitate comună tuturor actorilor implicați.

108.

De asemenea, Comisia recunoaște faptul că o provocare pentru SSE în ansamblu o constituie Codul de bune practici al statisticilor europene și continuă să sprijine Eurostat în eforturile sale de a implementa pe deplin Codul de bune practici. Eurostat colectează și informații anuale privind progresele înregistrate în punerea în aplicare a Codului în statele membre și va continua să îmbunătățească și să exploateze aceste informații pentru a identifica progresele și domeniile cu dificultăți, inclusiv prin evaluări *inter pares*. Comunicarea COM(2011) 211 a fost emisă pentru sprijinirea implementării Codului. Angajamentele privind încrederea în datele statistice vor oferi un mecanism important pentru implicarea directă a guvernelor statelor membre și identificarea acțiunilor prioritare care sunt necesare pentru implementarea Codului. Elementele Codului sunt incluse în legislația statistică, astfel cum a fost adoptată în 2009 și propusă a fi modificată în 2012. Aceste elemente sunt și, respectiv, vor fi obligatorii din punct de vedere juridic. Principiile statistice sunt incluse în tratat și în legislația statistică sectorială pentru toate domeniile statistice.

Recomandarea 2

În ceea ce privește recomandarea 2 formulată de Curte, poziția Comisiei este următoarea:

Recomandarea 2 (a)

Inițiativele anunțate în COM(2011) 211, în principal, propunerea de modificare a Regulamentului (CE) nr. 223/2009 privind statisticile europene, viitoarea revizuire a Deciziei 97/281/CE privind rolul Eurostat, Codul de bune practici revizuit și aprobat în septembrie 2011 sunt, în opinia Comisiei, condițiile necesare și suficiente pentru a asigura o bază solidă de reexaminare și de punere în aplicare, care includ mediul instituțional al elaborării datelor statistice, procesele statistice și rezultatele statistice atât la nivelul UE, cât și la nivel național. În contextul unui sistem bazat, în principal, pe o abordare de autoreglementare și, de asemenea, având în vedere constrângerile în ceea ce privește resursele, mandatul Eurostat pentru verificarea datelor la fața locului conferit de către legiuitor este limitat la domeniul specific al statisticilor finanțelor publice, domeniu pentru care Eurostat a primit competențe de investigare de tip audit pentru evaluarea calității statisticilor.

Recomandarea 2 (b)

Conform Comisiei, Codul de bune practici are un caracter de autoreglementare evident. Elementele Codului sunt incluse în legislația statistică, adoptată în 2009 și propusă a fi modificată în 2012. Aceste elemente sunt și, respectiv, vor fi obligatorii din punct de vedere juridic.

Recomandarea 2 (c)

Comisia salută recomandarea Curții de a extinde mandatul ESGAB pentru a acoperi și supravegherea sau verificarea evaluărilor *inter pares*, în cadrul temeiului juridic actual al Consiliului de conducere. Monitorizarea verificărilor și inspecțiilor nu intră sub incidența temeiului juridic actual al Consiliului de conducere.

RĂSPUNSURILE COMISIEI

Recomandarea 2 (d)

Comisia împărtășește opinia Curții privind necesitatea clarificării independenței profesionale a statisticianului-șef al Uniunii Europene. În acest scop, noua decizie a Comisiei referitoare la Eurostat asigură că directorul general al Eurostat are responsabilitatea exclusivă de a decide cu privire la metodele, standardele și procedurile statistice, precum și cu privire la conținutul și momentul în care se vor da publicității datele statistice, acesta acționând independent atunci când îndeplinește atribuții statistice. Există un cadru juridic adecvat, precum și garanțiile necesare pentru a se asigura că procedurile de numire și de revocare sunt transparente, de natură să garanteze deplina conformitate cu principiul independenței, astfel cum se prevede în Regulamentul (CE) nr. 223/2009 în acest sens.

Recomandarea 2 (e)

noua decizie privind rolul Eurostat aduce în conformitate statutul acestuia cu Codul de bune practici al statisticilor europene, astfel cum a fost revizuit și actualizat de către Comitetul SSE în septembrie 2011. Comisia va analiza, de asemenea, măsurile suplimentare care sunt necesare pentru a permite Eurostat să se conformeze pe deplin cerințelor de imparțialitate prevăzute în Codul de bune practici. În ceea ce privește eliminarea treptată a subdelegării creditelor pentru elaborarea datelor statistice, Comisia consideră că acest lucru nu contravine principiilor independenței profesionale și adecvării resurselor. Într-adevăr, acțiunile statistice pot fi stabilite de către Parlamentul European și Consiliu, după caz, cu un pachet financiar specific sau în cadrul programelor strategice. Acest lucru permite adaptarea resurselor financiare la nevoi statistice specifice. Regulamentul financiar permite astfel de subdelegări, iar normele asigură asumarea responsabilității și transparența.

Recomandarea 2 (f)

punerea în aplicare a runde următoare de evaluări *inter pares* este strâns legată de dispozițiile de revizuire necesare în cazul angajamentelor privind încrederea în statistici, care sunt sem-nate în prezent cu statele membre. Se preconizează că evaluările *inter pares* vor acoperi toate principiile prevăzute în Codul de bune practici, în afară de cele care fac obiectul angajamentelor privind încrederea în mediul instituțional. Se preconizează că dispozițiile privind evaluările *inter pares*, inclusiv domeniul de aplicare, componenta și testarea vor fi aprobate de Comitetul SSE în noiembrie 2012.

Recomandarea 2 (g)

Domeniul de aplicare al viitoarelor evaluări *inter pares* va fi stabilit în 2012, luând în considerare resursele și competențele de care dispune Comisia. Evaluările *inter pares* ale domeniilor statistice individuale din fiecare INS nu sunt practice din punct de vedere economic pentru toate procesele statistice. Cu toate acestea, un anumit domeniu statistic ar putea fi evaluat *inter pares* în cazul în care există o preocupare justificată cu privire la calitatea datelor și în cazul în care statul membru dorește să participe la o astfel de evaluare.

109.

Deficiențele observate de către Curte în elaborarea PSC 2008-2012 au fost abordate de Eurostat în elaborarea PSE 2013-2017. Reprioritizarea activităților progresează începând din 2010 în contextul noii abordări de stabilire a priorităților pe baza unei strategii și va fi consolidată în următorul program pe cinci ani. În ceea ce privește achizițiile publice, Comisia subliniază faptul că planul de acțiune conceput de Eurostat în ceea ce privește raportul IAC privind achizițiile publice în Eurostat a fost emis până în prezent în conformitate cu planificarea.

Recomandarea 3

În ceea ce privește recomandarea 3 formulată de Curte, poziția Comisiei este următoarea:

Recomandarea 3 (a)

Comisia acceptă recomandarea de a suplimenta acțiunile de punere în aplicare prevăzute în Programul statistic european cu obiective precise și repere care trebuie (re)definite în fiecare an în cadrul programelor statistice anuale. Cu toate acestea, Comisia consideră că, dată fiind o mai mare sinergie prevăzută între PSE 2013-2017 și programele de lucru statistice anuale, precum și între programele de lucru statistice anuale și planurile de gestionare, raportarea periodică referitoare la principalele rezultate efectuată în cadrul rapoartelor anuale de activitate este suficientă din punct de vedere al asumării răspunderii. Mai mult, raportarea specifică este prevăzută de legislația sectorială atunci când legislatorul solicită acest lucru.

RĂSPUNSURILE COMISIEI

Recomandarea 3 (b)

Viitorul PSE 2013-2017 a fost conceput ca un cadru flexibil, iar Comisia va folosi opțiunea privind revizuirea programului atunci când acesta va fi pus în aplicare în cazul unor evoluții majore, analizând, de asemenea, dacă programul ar trebui să fie prelungit pentru a-l sincroniza cu cadrul financiar multianual 2014-2020.

Recomandarea 3 (c)

Comisia va asigura o revizuire sistematică a priorităților statistice. Cu toate acestea, Comisia consideră că informațiile colectate până în prezent cu privire la relevanța rezultatelor statistice, la costurile și la sarcina administrativă sunt suficiente pentru constitui fundamentul noului mecanism de stabilire a priorităților pe baza unei strategii și că nu este necesară, pentru desfășurarea procesului de repriorizare, evaluarea periodică a costurilor și a sarcinilor nici pentru SSE și membrii săi, și nici pentru respondenți.

Recomandarea 3 (d)

Comisia va încuraja, în contextul repriorizării, inovarea statistică, de exemplu, prin eliminarea treptată a produselor statistice existente în schimbul altora noi. Cu toate acestea, Comisia ar dori să reamintească faptul că inovarea statistică nu este un scop în sine, ci ar trebui să contribuie la îmbunătățirea eficienței și a eficacității proceselor de elaborare a datelor statistice.

Recomandarea 3 (e)

Comisia apreciază implicarea ESAC în ciclul programului de lucru și se va asigura că ESAC deține informații adecvate pentru a-și îndeplini rolul.

Recomandarea 3 (f)

Comisia este de acord cu recomandarea Curții privind simplificarea și îmbunătățirea eficienței gestionării financiare a granturilor și reamintește că aceasta este o prioritate pentru Comisie. În domeniul statisticii, propunerea de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind Programul statistic european 2013-2017 precizează că sumele forfetare pot fi utilizate pentru acțiuni statistice bazate pe anchete. În plus, vor fi dezvoltate în continuare inițiativele actuale menite să reducă riscul de erori prin utilizarea de baremuri standard privind costurile unitare. Acest lucru va fi completat cu măsuri de simplificare suplimentare bazate pe dispozițiile relevante pe care le poate oferi Regulamentul financiar revizuit începând din 2013.

Recomandarea 3 (g)

Comisia recunoaște preocuparea legitimă a Curții de a se evita slăbirea concurenței prețurilor și va reflecta asupra celei mai bune modalități de a spori concurența în cadrul procedurilor de achiziții publice, ținând seama de necesitatea asigurării unor servicii de înaltă calitate de la furnizori pentru sprijinirea Eurostat în îndeplinirea misiunii sale de a elabora statistici de înaltă calitate. Acest obiectiv ar putea fi atins prin adaptarea pragului existent și a raportului pentru selectarea ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic.

Curtea de Conturi Europeană

Raportul special nr. 12/2012

Au reușit Comisia și Eurostat să îmbunătățească procesul vizând elaborarea de statistici europene fiabile și credibile?

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene

2012 — 59 p. — 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-9237-773-1

doi:10.2865/62431

CUM VĂ PUTEȚI PROCURA PUBLICAȚIILE UNIUNII EUROPENE?

Publicații gratuite:

- prin EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- la reprezentanțele sau delegațiile Uniunii Europene.
Puteți obține datele de contact ale acestora vizitând <http://ec.europa.eu> sau trimițând un fax la +352 2929-42758.

Publicații contra cost:

- prin EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Abonamente contra cost (de exemplu, la *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* sau la repertoriile jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene):

- contactând direct unul dintre agenții de vânzări ai Oficiului pentru Publicații al Uniunii Europene (http://publications.europa.eu/others/agents/index_ro.htm).

ÎNCREDEREA PUBLICĂ ÎN STATISTICILE EUROPENE ESTE DE IMPORTANȚĂ ESENȚIALĂ, ÎNTRUCÂT DIN CE ÎN CE MAI MULTE DECIZII DEPIND DE EXISTENȚA UNOR DATE FIABILE ȘI A UNOR INDICATORI FIABILI. DIN 2005, S-AU DEPUȘ EFORTURI SEMNIFICATIVE ÎN VEDEREA CONSOLIDĂRII SISTEMULUI STATISTIC EUROPEAN. TRECEREA LA UN CADRU MAI BUN DE ASIGURARE A CALITĂȚII STATISTICILOR EUROPENE PREZINTĂ ÎNSĂ ÎN CONTINUARE DIFICULTĂȚI, PENTRU TOȚI CEI IMPLICAȚI, ATÂT LA NIVEL EUROPEAN, CÂT ȘI ÎN CADRUL STATELOR MEMBRE. CURTEA RECOMANDĂ CONSOLIDAREA INDEPENDENȚEI PROFESIONALE, ASIGURAREA UNOR RESURSE SUFICIENTE, PRECUM ȘI ÎNTĂRIREA MECANISMELOR DE SUPRAVEGHERE, ASTFEL ÎNCÂT SĂ SE GARANTEZE ATINGEREA STANDARDELOR DE CALITATE.

CURTEA DE CONTURI EUROPEANĂ

Oficiul pentru Publicații

ISBN 978-92-9237-773-1

